

POMOC SPOŁECZNA

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ W DOBRZYCY
ZA 2022 ROK**

Dobrzyca, marzec 2023 r.

Spis treści

CZĘŚĆ I – Wprowadzenie	3
1.Zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzycy i podstawy prawne jego funkcjonowania	4
1.1. Organizacja, struktura i kadra Ośrodka	8
1.2. Poziom kwalifikacji pracowników	9
1.3. Szkolenia i kursy	9
2.Budżet	11
2.1. Poziom i struktura wydatków w roku 2022	11
2.2. Poziom i struktura dochodów w roku 2022	14
3.Obszary marginalizacji i wykluczenia społecznego klientów pomocy społecznej	15
4.Rodzinny wywiad środowiskowy	19
5.System finansowego wsparcia rodzin	19
5.1. Świadczenia wychowawcze.....	20
5.2. Świadczenia rodzinne.....	21
5.3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego i podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych	26
5.4. Zasiłki dla opiekunów	29
5.5. Świadczenia z pomocy społecznej.....	30
5.5.1. Zasiłki stałe.....	32
5.5.2. Zasiłki okresowe	33
5.5.3. Zasiłki celowe i w naturze	34
5.5.4. Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej.....	35
5.5.5. Program osłonowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	37
5.6. Świadczenie jednorazowe z tytułu urodzenia się żywego dziecka	40
5.7. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne	41
5.8. Świadczenia opieki zdrowotnej	43
6.Świadczenia usługowe	44
6.1. Usługi opiekuńcze	44
7.Pomoc specjalistyczna	46
7.1. Praca socjalna	47
7.2. Kontrakty socjalne.....	49
7.3. Ograniczanie skutków bezdomności	49
7.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	49
8.Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	50
9. Dodatek węglowy	51
10.Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła	52
11.Dodatek elektryczny	54
12.Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi	56
13.Działalność Dziennego Domu „Senior-WIGOR” w Sośnicy	57
14.Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym	58
15.Inne działania Ośrodka	59
16.Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej	61
Spis Tabel	64
Spis Wykresów	65

Człowiek

Rodzina

Społeczność

Wprowadzenie

Poniższy dokument stanowi sprawozdanie Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzycy za rok 2022, o którym mowa w art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.).

Mijający rok upłynął pod znakiem dużych zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju, rzutujących na zadania służb pomocy społecznej. Szczególne znaczenie z punktu widzenia funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzycy, zwanego dalej „Ośrodkiem”, miało realizowanie ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz., 141 z późn. zm.), ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1967 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (t.j. Dz. U. 2023 r. poz., 269 z późn. zm.).

Główny cel działania Ośrodka w roku 2022 to kontynuacja procesu ograniczania marginalizacji osób i rodzin poprzez wspieranie ich w wysiłkach, zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom utrudniającym życiowe usamodzielnienie. Ponadto pomoc osobom starszym, samotnym, niepełnosprawnym. Cel ten realizowano poprzez wykorzystanie różnorodnych instrumentów pomocy pieniężnej i niepieniężnej z zakresu pomocy społecznej, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, świadczeń rodzinnych, czy pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a także dodatków węglowych, elektrycznych i dla gospodarstw domowych oraz dodatku osłonowego.

Niniejsze sprawozdanie przedstawia poziom realizacji zadań Ośrodka w roku 2022 w zakresie przeciwdziałania zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego. W sprawozdaniu przedstawiono aktywność Ośrodka, najbardziej istotną w procesie przeciwdziałania zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego. Wyróżniono aspekt finansowy realizacji powierzonych zadań, a także instrumenty oddziaływania Ośrodka wg kategorii istotności obszarów problemowych, zdiagnozowanych na tle ogólnej analizy sytuacji odbiorców systemu pomocy socjalnej Ośrodka. Zakres przedmiotowy udzielanej pomocy socjalnej został zdeterminowany wystąpieniem czynników ryzyka socjalnego, czyli sytuacji, które trwając w czasie wywołują niekorzystne skutki dla funkcjonowania osób i rodzin, których beneficjenci systemu nie mogą w sposób samodzielny pokonać przy wykorzystaniu własnych uprawnień, możliwości i zasobów. Dokument opisuje również zdiagnozowane potrzeby społeczności lokalnej w zakresie pomocy społecznej na rok 2023.

Działalność Ośrodka w roku 2022, wpisała się w ramy lokalnej polityki społecznej poprzez realizację głównych zamierzeń, zawartych m.in. w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyca, przyjętej na lata 2021-2027 Uchwałą nr XX/192/2020 Rady Miejskiej Gminy Dobrzyca z dnia 30 grudnia 2020 r., oraz w Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Dobrzyca w latach 2020-2022, przyjętego przez Radę Miejską Gminy Dobrzyca uchwałą nr XIV/141/2020 w dniu 24 lutego 2020r.

1. Zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzycy i podstawy prawne jego funkcjonowania

Zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzycy (zwany dalej „Ośrodkiem”) określone są jego statutem. Aktualnie obowiązujący statut został uchwalony przez Radę Miejską Gminy Dobrzycy Uchwałą Nr XL/387/2023 z dnia 9 lutego 2023 r.

Zadania Ośrodka zostały określone w statucie i dotyczą poniższych obowiązujących aktów prawnych:

- ◆ ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ◆ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ◆ ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- ◆ ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
- ◆ ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- ◆ ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ◆ ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ◆ ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;
- ◆ ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- ◆ ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- ◆ ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- ◆ ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- ◆ ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- ◆ ustawy z dnia z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
- ◆ ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne;
- ◆ ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
- ◆ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych;
- ◆ ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- ◆ ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;

- ◆ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ◆ ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ◆ ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska;
- ◆ ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym;
- ◆ ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw;
- ◆ ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym;
- ◆ ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej;
- ◆ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy;
- ◆ Uchwała nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025;
- ◆ Uchwała Nr X/189/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 15 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia Programu „Wielkopolska Karta Rodziny”;
- ◆ Uchwała Rady Miejskiej Gminy Dobrzyca, nr XXX/283/2022 z dnia 1 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Dobrzyca na lata 2022-2026”

Do zadań priorytetowych Ośrodka na rzecz rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych należą działania ukierunkowane na:

- ◆ diagnozowaniu potrzeb jednostek, grup lub środowisk wymagających interwencji socjalnej;
- ◆ wspieraniu rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życia codziennego oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- ◆ rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;
- ◆ współpracę i koordynację działań prowadzonych przez instytucje, organizacje i osoby fizyczne na rzecz zaspokajania potrzeb rodzin wymagających pomocy;
- ◆ prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej.

Najważniejszym i wiodącym aktem prawnym regulującym zakres i sposób zabezpieczenia społecznego jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Ośrodek pełniąc rolę organizatora i koordynatora systemu wsparcia społecznego dla określonych grup docelowych, wymagających pomocy w rozwiązywaniu problemów, których nie mogą pokonać, wykorzystując własne uprawnienia i możliwości, z poszanowaniem ich godności i podmiotowości, przy wykorzystaniu ich zasobów własnych oraz środowiska lokalnego, realizował zadania należące do właściwości gminy poprzez:

- ◆ analizę i ocenę zjawisk rodzących potrzebę świadczenia pomocy społecznej;
- ◆ realizowanie pracy socjalnej nakierowanej na pomoc osobom i rodzinom w celu wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie;
- ◆ motywowanie osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej do aktywnego udziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej;
- ◆ przeprowadzanie środowiskowych wywiadów rodzinnych w szczególnych sytuacjach wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- ◆ poradnictwo specjalistyczne;
- ◆ zapewnienie pomocy w formie dożywiania dzieci;
- ◆ zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym;
- ◆ świadczenie usług opiekuńczych;
- ◆ przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych zasiłków celowych;
- ◆ kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- ◆ opłacanie składek zdrowotnych za osoby korzystające z pomocy w formie zasiłków stałych;
- ◆ potwierdzanie prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych;
- ◆ pomoc osobom bezdomnym poprzez wszechstronną i wielopłaszczyznową pomoc w zakresie udzielenia schronienia, posiłku i zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych;
- ◆ udzielenie pomocy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzeń losowych bądź sytuacji kryzysowych;
- ◆ pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

- ◆ sporządzenie oceny w zakresie pomocy społecznej;
- ◆ sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej Wojewodzie Wielkopolskiemu, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- ◆ realizację zadań zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyca
- ◆ realizację Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Dobrzyca

Ponadto Ośrodek w okresie sprawozdawczym wykonywał także inne zadania na zasadach określonych w odrębnych przepisach prawa poprzez:

- ◆ przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych, pielęgnacyjnych i zasiłków dla opiekunów;
- ◆ przyznawanie i wypłacanie świadczeń wychowawczych;
- ◆ przyznawanie i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych;
- ◆ realizacja zadań zleconych gminy wynikających z ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- ◆ przyznawanie i wypłacanie jednorazowego świadczenia pieniężnego określonego w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- ◆ realizacja Programu Wielkopolskiej i Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny;
- ◆ przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych i energetycznych;
- ◆ przyznawanie i wypłacanie dodatków węglowych;
- ◆ przyznawanie i wypłacanie dodatków osłonowych;
- ◆ przyznawanie i wypłacanie dodatków dla gospodarstw domowych;
- ◆ przyznawanie dodatków elektrycznych;
- ◆ prowadzenie postępowań, w tym wydawanie zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego na podstawie ustawy prawo ochrony środowiska zgodnie z art. 111 ust 10g;
- ◆ prowadzenie obsługi administracyjno-technicznej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;

- ◆ realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Dobrzyca;
- ◆ prowadzenie spraw z zakresu pieczy zastępczej, w tym zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- ◆ wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w ramach systemu pieczy zastępczej.

1.1. Organizacja, struktura i kadra Ośrodka

W celu skutecznej realizacji zadań Ośrodek funkcjonuje - jako system organizacyjny, którego istotnymi elementami są zasoby ludzkie (pracownicy, ich kwalifikacje, postawy i umiejętności). Relacje formalne organizacji Ośrodka zostały określone w formie regulaminu organizacyjnego. W 2022 r. w skład Ośrodka wchodziły następujące stanowiska pracy:

- ◆ Kierownik;
- ◆ 4 starszych pracowników socjalnych;
- ◆ samodzielny referent ds. świadczeń rodzinnych;
- ◆ starszy referent ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego;
- ◆ 2 starszych referentów ds. świadczeń wychowawczych;
- ◆ referent ds. świadczeń wychowawczych (umowa na czas określony – zastępstwo);
- ◆ 8 opiekunów w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej; (1 opiekun umowa na czas określony – zastępstwo);
- ◆ starszy opiekun w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej;
- ◆ 2 opiekunów realizujących usługi dla uczestników Dziennego Domu „Senior-WIGOR” w Sośnicy;
- ◆ sprzątaczką w Dziennym Domu „Senior-WIGOR” w Sośnicy;
- ◆ asystent rodziny;
- ◆ 3 pomoce administracyjne;

Ośrodek reprezentował na zewnątrz Kierownik, który sprawował funkcję pracodawcy w stosunku do zatrudnionych pracowników. Na mocy udzielonych upoważnień przez organ właściwy, Kierownik posiada upoważnienia do rozstrzygania w imieniu Burmistrza Dobrzycy indywidualnych spraw z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów, wspierania

rodziny, świadczeń opieki zdrowotnej, przekazywania informacji do biura informacji gospodarczej, podejmowania działań wobec dłużników, dodatków mieszkaniowych i świadczeń z ustawy „Za życiem”, a także do realizacji zadań wynikających z ustawy o Karcie Dużej Rodziny, Programu „Wielkopolska Karta Rodziny”, prowadzenia postępowań w tym wydawania zaświadczeń na podstawie ustawy prawo ochrony środowiska, dodatku węglowego, dodatku osłonowego, dodatku dla gospodarstw domowych oraz dodatku elektrycznego.

W Ośrodku zatrudnionych było wg stanu na dzień 31 grudnia 2022r. - 19 pracowników, w przeliczeniu na pełne etaty – 19,00.

Wykazany powyżej stan zatrudnienia dotyczy wszystkich zatrudnionych pracowników, również tych przebywających na urloпах wychowawczych, zatrudnionych na zastępstwo.

1.2. Poziom kwalifikacji pracowników

Kwalifikacje pracowników to zarówno zdobyte wykształcenie, poparte posiadanymi dyplomami, jak również szereg umiejętności, uzyskanych w trakcie pracy zawodowej. Rosnące wymagania w zakresie posiadanych kwalifikacji, którymi powinni charakteryzować się zarówno pracownicy socjalni jak i pracownicy merytoryczni obsługi administracyjno-finansowej Ośrodka, znajdują swój wyraz we wzroście poziomu wykształcenia kadry Ośrodka.

Szeroki zakres realizowanych w Ośrodku zadań wymaga zatrudnienia dobrze przygotowanej, wykształconej kadry. Wśród etatowych pracowników Ośrodka na dzień 31 grudnia 2022 roku 8 osób posiadało wykształcenie wyższe, 8 osób wykształcenie średnie, 3 osoby wykształcenie zawodowe.

W grupie pracowników z wykształceniem wyższym 2 pracowników posiada studia podyplomowe. Specjalizacją I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego legitymowało się 2 pracowników.

1.3. Szkolenia i kursy

Od wielu lat bardzo ważnym celem działań Ośrodka jest dążenie do wzrostu jakości usług oraz doskonalenie narzędzi realizacji polityki społecznej na terenie gminy. Dla wprowadzania nowych rozwiązań aktywizujących klientów pomocy społecznej i zapewniających efektywne formy pomocy potrzebna jest ustawiczna edukacja kadr pomocy społecznej. Praca bezpośrednio z klientami (osobami starszymi, długotrwale chorymi, niepełnosprawnymi, z zaburzeniami psychicznymi, bezdomnymi i uzależnionymi od alkoholu) wymaga od pracowników wysokich kwalifikacji zawodowych.

Ponadto, przeciążenie zawodowe wynikające z nakładanych na pracowników socjalnych nowych zadań bez dodatkowego wsparcia etatowego, powoduje zagrożenie wypaleniem zawodowym.

Mając powyższe na uwadze, Ośrodek stworzył odpowiednie warunki do udziału pracowników w szkoleniach. Wybór tematyki szkoleń na 2022 r. wynikał z potrzeb i ukierunkowany był na doskonalenie umiejętności prowadzenia pracy socjalnej, pracy z osobą bezrobotną, pracy z rodziną z trudnościami w pełnieniu podstawowych jej funkcji, na umiejętności interpersonalnych i społecznych, oraz przeciwdziałaniu zjawisku wypalenia zawodowego, poprzez rozwijanie technik organizacji pracy, radzenia sobie ze stresem i obciążeniem zawodowym.

Oferowane pracownikom szkolenia obejmowały również zagadnienia wynikające ze zmian przepisów prawa i nowych zadań do realizacji.

Wspierając pracowników w rozwijaniu kompetencji zawodowych pracownikom zapewniono dostęp do szkoleń zewnętrznych. Koszt szkoleń w 2022 roku wyniósł 4 442,00 zł.

Tabela 1. Plan szkoleń pracowników GOPS i jego wykonanie

Dz.	Rozdz.	§	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	% wykonania
852			Pomoc społeczna	4 000,00	1 965,00	49,13%
	85205		Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1 500,00	0,00	0,00%
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 500,00	0,00	0,00%
	85219		Ośrodki pomocy społecznej	2 500,00	1 965,00	78,60%
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	2 500,00	1 965,00	78,60%
	85295		Pomoc społeczna	0,00	0,00	0,00%
		4700	Pozostała działalność	0,00	0,00	0,00%
853			Pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej	2 477,00	2 477,00	100%
	85395		Pozostała działalność	0,00	0,00	0,00%
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	2 477,00	2 477,00	100%
855			Rodzina	500,00	0,00	0,00%
	85504		Wspieranie rodziny	0,00	0,00	0,00%
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	500,00	0,00	0,00%
Razem:				6 977,00	4 442,00	63,67%

Źródło danych: opracowanie własne

2. Budżet

Podstawą gospodarki finansowej jednostki pomocy społecznej jest plan dochodów i wydatków jednostki (plan finansowy jednostki budżetowej).

2.1. Poziom i struktura wydatków w roku 2022

Tabela 2. Plan i wykonanie ze względu na źródła finansowania w roku 2022

Źródło finansowania	Plan wydatków	Wykonanie	% wykonania w stosunku do planu
Budżet państwa - zadania zlecone gminie	11 232 818,36	11 202 154,79	99,73%
Budżet państwa - dofinansowanie zadań własnych gminy	574 133,55	570 168,94	99,31%
Budżet własny gminy	3 148 586,00	2 998 780,76	95,24%
Fundusz Pomocy Ukrainie	44 321,46	44 314,33	99,98%
Fundusz Przeciwdziałania Covid-19	5 453 430,00	5 453 430,00	100%
Razem:	20 453 289,37	20 268 848,82	99,10%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdań za 2022 r.

Szczegółową strukturę wydatków poniesionych przez Ośrodek w stosunku do posiadanego planu przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Plan i wykonanie w poszczególnych działach w roku 2022

Dział	Nazwa działu	Plan wydatków	Wykonanie	% wykonania w stosunku do planu
852	Pomoc społeczna	6 112 605,21	6 024 976,74	98,57%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	5 488 008,00	5 488 001,99	99,99%
855	Rodzina	8 852 676,16	8 755 870,09	98,91%
	Razem:	20 453 289,37	20 268 848,82	99,10%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdań za 2022 r.

Tabela 4. Plan wydatków i wykonanie w poszczególnych działach, rozdziałach w roku 2022

Dz.	Rozdz.	Wyszczególnienie	Plan wydatków	Wykonanie	% wykonania w stosunku do planu
852	85202	Pomoc społeczna. Domy pomocy społecznej - odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej ponoszona przez gminę	302 500,00	301 811,81	99,77%
852	85205	Pomoc społeczna. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - koszty obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego	3 000,00	0,00	0,00
852	85213	Pomoc społeczna. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	18 310,00	18 113,88	98,93%
852	85214	Pomoc społeczna. Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze	151 000,00	150 594,51	99,73%
852	85215	Pomoc społeczna. Dodatki mieszkaniowe, dodatki energetyczne	75 950,00	75 845,69	99,86%
852	85216	Pomoc społeczna. Zasiłki stałe	203 500,00	201 274,70	98,91%
852	85219	Pomoc społeczna. Ośrodki pomocy społecznej - koszty utrzymania Ośrodka oraz wynagrodzenia za sprawowanie opieki wypłacane w wysokości ustalonej przez sąd	811 951,75	766 940,47	94,46%
852	85228	Pomoc społeczna. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	812 910,55	798 982,23	98,29%
852	85230	Pomoc społeczna. Realizacja Programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023	150 875,00	150 000,00	99,42%
852	85278	Pomoc społeczna. Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	2 231 700,00	2 231 700,00	100%
852	85295	Pomoc społeczna. Pozostała działalność – dodatek osłonowy, działalność Dziennego Domu „Senior - WIGOR” w Sońnicy, Dzień Seniora, Pomoc Obywatelom Ukrainy w zakresie dożywiania	1 350 907,91	1 329 713,45	98,43%
853	85395	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej. (jednorazowy dodatek dla obywateli Ukrainy, dodatek węglowy, dodatek dla gospodarstw domowych)	5 488 008,00	5 488 001,99	99,99%
855	85501	Rodzina. Świadczenia wychowawcze	3 878 050,78	3 878 050,78	100%
855	85502	Rodzina. Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, realizacja ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	4 648 011,00	4 589 959,00	98,75%
855	85503	Rodzina. Karta Dużej Rodziny	1 557,00	1 557,00	100%
855	85504	Rodzina. Wspieranie rodziny - realizacja zadań przez asystentów rodziny	85 195,45	78 426,99	92,06%
855	85508	Rodzina. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	35 500,00	29 681,36	83,61%
855	85510	Rodzina. Działalność Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych	127 000,00	101 215,57	79,70%
855	85513	Rodzina. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	69 010,38	68 628,96	99,45%
855	85595	Rodzina. Pozostała działalność – zasiłki rodzinne dla Obywateli Ukrainy	8 351,55	8 350,43	99,99%
Razem:			20 453 289,37	20 268 848,82	99,10%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdań za 2022 r.

Tabela 5. Wykonanie w odniesieniu do realizowanych zadań ustawowych w roku 2022

Zadania	Plan wydatków	Wykonanie	% wykonanie w stosunku do ogółu poniesionych wydatków
Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci	3 878 050,78	3 878 050,78	100%
Ustawa o świadczeniach rodzinnych, Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, Ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	4 648 011,00	4 589 959,00	98,75%
Ustawa o pomocy społecznej	4 523 862,30	4 460 009,70	98,59%
Program „Posiłek w szkole i w domu”	150 875,00	150 000,00	99,42%
Ustawa Prawo energetyczne	450,00	439,30	97,62%
Ustawa o dodatkach mieszkaniowych	75 500,00	75 406,39	99,88%
Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych	87 320,38	86 742,84	99,34%
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - realizacja zadań przez asystentów rodziny	85 195,45	78 426,99	92,06%
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	162 500,00	130 896,93	80,55%
Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	3 000,00	0,00	0,00%
Ustawa o Karcie Dużej Rodziny	1 557,00	1 557,00	100%
Działalność Dziennego Domu „Senior – WIGOR” w Sośnicy – Program „Senior+”	231 850,00	212 249,56	91,55%
Ustawa o dodatku osłonowym	1 107 366,00	1 107 366,00	100%
Ustawa o Pomocy Obywatelom Ukrainy	44 321,46	44 314,33	99,98%
Ustawa o dodatku węglowym	5 367 240,00	5 367 240,00	100%
Ustawa o szczególnych rozwiązaniach – dodatek dla gospodarstw domowych	86 190,00	86 190,00	100%
Razem:	20 453 289,37	20 268 848,82	99,10%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdań za 2022 r.

Środki finansowe, którymi Ośrodek dysponował w roku 2022, stworzyły fundamenty dla różnorodnej działalności Ośrodka w obszarze możliwości zastosowania świadczeń pieniężnych, pomocy w naturze i usługach, adekwatnych do potrzeb zdiagnozowanych w rodzinach beneficjentów Ośrodka. Wielkość poniesionych wydatków na poszczególne zadania przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Wielkość wydatków w rozbiciu na zadania w roku 2022

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdań za 2022 r.

Spośród zadań najbardziej znaczący udział w wydatkach stanowią dodatki: węglowe, osłonowe i dla gospodarstw domowych.

2.2. Poziom i struktura dochodów w roku 2022

Ośrodek uzyskuje dochody własne, które przekazywane są do budżetu gminy oraz dochody związane z realizacją zadań bieżących z zakresu administracji rządowej przekazywane do budżetu państwa.

Tabela 6. Plan dochodów i wykonanie w roku 2022

Dz.	Rozdz.	§	Rodzaj dochodów	Plan dochodów	Wykonanie
852	85202	0690	Pomoc społeczna. Domy pomocy społecznej wpływy z różnych opłat	3 000,00	14 953,66
852	85216	0940	Pomoc społeczna. Wpływy zwrotów z lat ubiegłych – nienależnie pobrane zasiłki stałe.	0,00	0,00
852	85228	0830	Pomoc społeczna. Dochody z tytułu odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	55 000,00	70 570,93
855	85501	0940	Rodzina. Wpływy zwrotów z lat ubiegłych związanych z realizacją zadań zleconych -nienależnie pobrane świadczenia wychowawcze	500,00	0,00
855	85501	0920	Rodzina. Odsetki od nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego	200,00	0,00
855	85502	0640	Rodzina. Koszty upomnienia	0,00	8,80

855	85502	0920	Rodzina. Zwrócone odsetki od dłużników alimentacyjnych od należności głównej z tytułu funduszu alimentacyjnego	0,00	45 391,38
855	85502	0920	Rodzina. Odsetki od nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	1 000,00	450,33
855	85502	0940	Rodzina. Wpływy zwrotów z lat ubiegłych związanych z realizacją zadań zleconych -nienależnie pobrane świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego	8 000,00	6 699,14
855	85502	0940	Rodzina. Dochody z tytułu należności ściągniętych – zaliczka alimentacyjna	0,00	932,13
855	85502	0980	Rodzina. Dochody z tytułu należności ściągniętych od dłużników alimentacyjnych w wysokości wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	40 000,00	8 796,64
855	85503	0690	Rodzina. Wpływy z różnych opłat - pobrane opłaty za wydanie duplikatów KDR	0,00	98,12
Ogółem:				107 700,00	147 901,13

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdań za 2022 r.

3. Obszary marginalizacji i wykluczenia społecznego klientów pomocy społecznej

Wykluczenie społeczne zostało zdefiniowane w kategorii problemu społecznego - jako skrajny wyraz marginalizacji osób i rodzin. Jego efektem jest brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa ludzi w wielu ważnych aspektach życia społecznego. Jest to zjawisko dynamiczne i wielowymiarowe. Jego cechą charakterystyczną jest kumulacja rozmaitych wymiarów marginalności tj. upośledzenia, ubóstwa, deprywacji potrzeb i dóbr materialnych, braku umiejętności adaptacji.

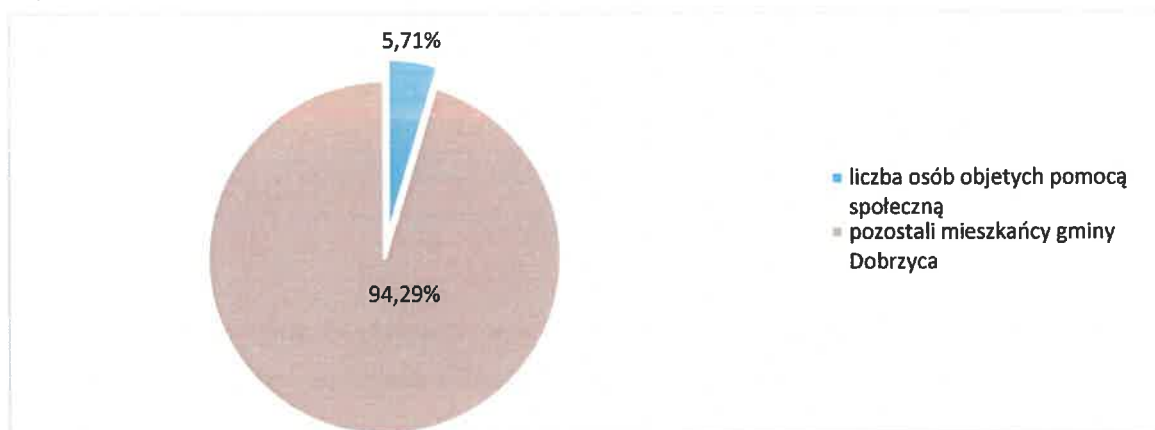
Przedstawiona definicja wykluczenia społecznego dotyczy różnych sfer życia osób i rodzin, prowadząc w konsekwencji do stanu eliminacji z życia społecznego. W tym kontekście populacja osób, korzystających z pomocy społecznej, stanowi grupę mieszkańców gminy Dobrzyca już wykluczonych społecznie lub zagrożonych ryzykiem marginalizacji.

Pomoc świadczona w miejscu zamieszkania beneficjentów określana - jako środowiskowa, jest przyznawana dla osób w jednoosobowych i wieloosobowych gospodarstwach domowych. W zbiorowości beneficjentów ujmowani są między innymi wszyscy członkowie wieloosobowych gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej, chociaż każdy rodzaj i forma pomocy są przyznawane imienną decyzją i w zależności od charakteru świadczenia są adresowane zazwyczaj na jedną pełnoletnią osobę w wieloosobowej rodzinie. Niemniej każda forma pomocy pośrednio wywiera wpływ na sytuację bytową wszystkich osób pozostających we wspólnym gospodarstwie, choćby była przyzna rodzinie ze względu na dzieci i uczącą się pełnoletnią młodzież pozostającą na utrzymaniu.

Na przestrzeni roku 2022 pomocą społeczną objęto łącznie 460 rodzin, w których przebywało 1 140 osób. Stan ten wskazuje na wzrost rodzin w stosunku do roku 2021, w którym pomocą objęto

400 rodzin, liczących 925 osób. Miernikiem zmian jest wskaźnik interwencji socjalnej Ośrodka, rozumiany - jako relacja liczby członków w rodzinach osób, korzystających z pomocy społecznej, niezależnie od rodzaju i źródła finansowania do ogólnej liczby mieszkańców z terenu gminy Dobrzyca. Wartość wskaźnika interwencji socjalnej Ośrodka w roku 2022 przedstawia poniżej wykres.

Wykres 2. Wskaźnik interwencji socjalnej Ośrodka w roku 2022

Źródło danych: opracowanie własne.

W roku 2022 wskaźnik interwencji socjalnej wyniósł 5,71% (w 2021 r. – 4,95%), co oznacza jego zwiększenie o 0,76% w 2022 roku.

Tabela 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wg przyznanej pomocy w roku 2022

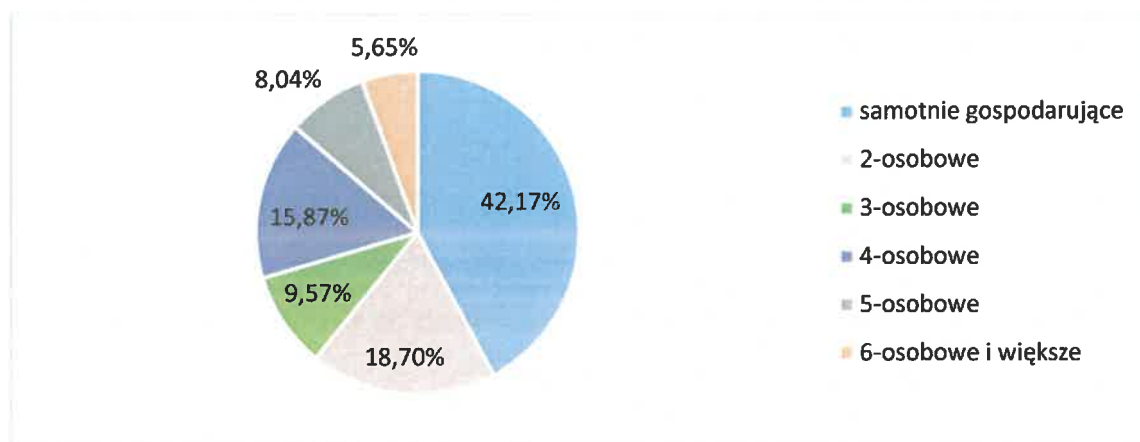
Wyszczególnienie	2022 rok
Ogólna liczba rodzin objętych pomocą społeczną Ośrodka	460
Liczba rodzin objętych pomocą finansową i w naturze	347
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	113

Źródło danych: opracowanie własne.

Populacja rodzin, korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana. Różnorodność dotyczy zarówno struktury wiekowej beneficjentów, liczebności gospodarstw domowych, typów rodzin, jak także obszarów problemowych, określanych mianem dysfunkcji rodziny.

Analiza rodzin objętych pomocą finansową i w naturze pod kontem liczby osób tworzących gospodarstwo domowe wskazuje, że najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa jednoosobowe. W roku 2022 odnotowano w ogólnej liczbie 194 takich rodzin, co stanowiło 42,17 %. Strukturę rodzin, objętych pomocą społeczną pod względem liczebności gospodarstwa domowego przedstawia wykres.

Wykres 3. Procentowa liczebność gospodarstw domowych rodzin objętych pomocą społeczną w roku 2022

Źródło danych: opracowanie własne.

Przedstawione dane wskazują, że gospodarstwa 1 i 2-osobowe są najbardziej narażone na ryzyko trudności życiowych, których samodzielnie nie są w stanie pokonać, co decyduje o konieczności wejścia w system pomocy społecznej.

Rodzaj gospodarstwa domowego nie jest jedynym czynnikiem ryzyka socjalnego. O wejściu w system pomocy decyduje często specyfika typu rodziny. Zestawienie tabelaryczne poniżej obrazuje typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2022 roku.

Tabela 8. Typy rodzin objęte pomocą społeczną w roku 2022

Typy rodziny	2022 rok		
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Udział typu rodziny w ogólnej liczbie rodzin (%)
Rodziny ogółem, w tym:	460	1 140	100%
samotnie gospodarujące	194	194	42,17%
2-osobowe	86	172	18,70%
3-osobowe	44	132	9,57%
4-osobowe	73	292	15,87%
5-osobowe	37	185	8,04%
6-osobowe i większe	26	165	5,65%
Rodziny z dziećmi ogółem, w tym:	155	670	100%
rodziny z 1 dzieckiem	50	172	32,26%
rodziny z 2 dzieci	61	256	39,36%
rodziny z 3 dzieci	30	152	19,35%
rodziny z 4 dzieci i więcej	14	90	9,03%
Rodziny niepełne ogółem, w tym:	30	84	100%
z 1 dzieckiem	16	34	53,33%
z 2 dzieci	9	29	30,00%
z 3 dzieci	4	16	13,33%
z 4 dzieci i więcej	1	5	3,34%
Rodziny emerytów i rencistów ogółem, w tym:	184	291	100%
prowadzące 1-osobowe gospodarstwo domowe	118	118	64,13%
prowadzące 2-osobowo gospodarstwo domowe	45	90	24,46%
prowadzące gospodarstwo domowe 3-osobowo i więcej	21	83	11,41%

Źródło danych: opracowanie własne.

Wśród rodzin objętych pomocą finansową i w naturze największą grupę stanowią rodziny emerytów i rencistów prowadzących 1 osobowe gospodarstwo domowe – 64,13%. Najmniejszą natomiast grupą były rodziny niepełne z czwórką i więcej dzieci – 3,34%.

W większości spośród 460 rodzin objętych w roku 2022 świadczeniami pomocy społecznej w formie zasiłków, pomocy rzeczowej i usługowej oraz pracy socjalnej mieliśmy do czynienia, podobnie jak w latach ubiegłych, z wystąpieniem jednocześnie wielu złożonych problemów. Dla potrzeb statystycznych spośród wielu problemów naszych klientów wybierany jest jeden, główny wiodący problem, najważniejszy do rozwiązania.

Tabela 9. Powody przyznania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w roku 2022

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	5	10
Długotrwała lub ciężka choroba	75	181
Niepełnosprawność	108	217
Bezrobocie	36	85
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	28	77
Alkoholizm	10	16
Wielodzietność	36	203
Bezdomność	4	4
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1
Przemoc w rodzinie	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	98	320
Zdarzenie losowe	107	337
Narkomania	0	0

Źródło danych: opracowanie własne.

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że wśród dominujących powodów korzystania z pomocy finansowej i w naturze w 2022 r. znajdują się następujące przesłanki: niepełnosprawność oraz zdarzenie losowe. Zdiagnozowane obszary problemowe w rodzinach ubiegających się o pomoc generują działania, zapobiegające dalszej deprywacji potrzeb i pogłębianiu się niekorzystnych zjawisk. W tym kontekście fundamentalnego znaczenia nabierają działania Ośrodka zapobiegające marginalizacji i wykluczeniu. Umożliwia to system finansowego wsparcia dla rodzin oraz szeroki wachlarz działań w ramach pracy socjalnej.

Należy podkreślić, że wszystkie wymienione dysfunkcje mają negatywny wpływ nie tylko na rodziny, które zostały nimi dotknięte. Mają one także wymiar ogólnospołeczny, powodujący konieczność wyasygnowania środków na wsparcie materialne i w naturze oraz potrzebę stałego

angażowania wysiłków społecznych skierowanych na minimalizację skutków tych dysfunkcji, widocznych we wszystkich sferach życia społecznego: edukacji, ochronie zdrowia, aktywizacji zawodowej, rozwoju i integracji społecznej.

4. Rodzinny wywiad środowiskowy

Rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzany jest przez pracownika socjalnego w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin. Na podstawie przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy i oceny sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski, stanowiące podstawę planowania pomocy.

Wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie udzielenia pomocy, w miejscu zamieszkania osoby lub rodziny albo w miejscu ich pobytu.

W sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji Ośrodka, wywiad przeprowadza się w terminie do 2 dni od dnia otrzymania wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia. Pracownik socjalny ma obowiązek sprawdzenia każdego zgłoszenia o konieczności udzielenia pomocy, może również wszcząć postępowanie udzielenia pomocy z urzędu. Podkreślić należy, iż pracownik socjalny przeprowadzając wywiad środowiskowy, niejednokrotnie wnioskuje w jednym wywiadzie średnio o 2 - 3 formy pomocy. Wśród wywiadów przeprowadzanych na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej, czy innych instytucji wymienić można: wywiady dotyczące ubiegania się o ubezpieczenie zdrowotne, zasiłki stałe, zasiłki celowe, zasiłki okresowe, o umieszczenie w domach pomocy społecznej, o specjalny zasiłek opiekuńczy.

Pracownicy socjalni w 2022 roku przeprowadzili 893 wywiadów środowiskowych, oraz 11 wywiadów „alimentacyjnych”, u krewnych osób ubiegających się o świadczenia z systemu pomocy społecznej.

Z powyższych danych wynika, że na 1 pracownika socjalnego w roku 2022 przypadło 226 wywiadów.

5. System finansowego wsparcia rodzin

Działania Ośrodka w obszarze wspierania funkcji ekonomicznej rodzin, obejmują system złożony z szeregu instrumentów pomocy finansowej. Ich stosowanie wynika z uregulowań zawartych w ustawach szczególnych z obszaru zabezpieczenia społecznego.

Instrumenty pomocy finansowej obejmują świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dodatki: mieszkaniowe, energetyczne, osłonowe, węglowe, elektryczne, dla gospodarstw domowych oraz świadczenia pieniężne i w naturze z pomocy społecznej. Zgodnie z założeniami polityki społecznej państwa pomoc finansowa jest

kierowana do rodzin szczególnego ryzyka, wyodrębnionych na podstawie m.in. obligatoryjnie określonego kryterium dochodowego. Kryterium to, w każdej z ustaw, jest określone na innym poziomie dochodowym. Tym samym z uwagi na posiadane dochody rodzina może należeć do grupy odbiorców tylko jednego rodzaju świadczeń pieniężnych np. funduszu alimentacyjnego (wysokie dochody) lub do kilku jednocześnie (niskie dochody).

Dla potrzeb niniejszego sprawozdania dokonano podziału wszystkich beneficjentów Ośrodka wg kryterium uzyskiwania określonego rodzaju świadczeń z uwagi na różnice definiowania rodziny w każdej z ustaw, a także odmienne określenia dochodów (brutto lub netto) uzyskiwane za zróżnicowane okresy czasowe (1 miesiąc, 1 rok).

W sprawach dotyczących realizacji zadań w roku 2022 wydano łącznie **6146** decyzji administracyjnych i informacji. Liczba wydanych decyzji administracyjnych i informacji w zakresie poszczególnych form pomocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Decyzje administracyjne, informacje wydane przez Ośrodek w roku 2022

Zadania	2022 rok
Ustawa o pomocy społecznej	905
Ustawa o świadczeniach rodzinnych	720
Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci	0
Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	20
Ustawa o dodatkach mieszkaniowych	48
Ustawa Prawo energetyczne	0
Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych	13
Ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	0
Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	1
Ustawa o dodatku osłonowym	1 621
Ustawa o dodatku węglowym	2 761
Ustawa o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw	48
Ustawa o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej	9
Razem:	6 146

Źródło danych: opracowanie własne.

5.1. Świadczenia wychowawcze

W roku 2022 na realizację rządowego Programu „Rodzina 500+”, wprowadzony ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Rządowy Program „Rodzina 500+”

w założeniach ma za zadanie pomóc w wychowaniu dzieci poprzez przyznawanie świadczeń wychowawczych w wysokości 500,00 zł na dziecko, a wypłacane świadczenia mają posłużyć - jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka.

Świadczenie wychowawcze na pierwsze i kolejne dzieci przysługuje niezależnie od dochodu rodziny.

Świadczenie przysługuje na dziecko do ukończenia 18 roku życia.

Od czerwca 2022 r. realizację świadczeń wychowawczych przejął ZUS.

Tabela 11. Liczba wydanych decyzji w sprawach świadczeń wychowawczych w roku 2022

Liczba wydanych decyzji w sprawach świadczeń wychowawczych	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Razem
Ogółem:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło danych: opracowanie własne.

Tabela 12. Liczba świadczeń i kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych w roku 2022

Program 500 Plus	Miesiąc					
	I	II	III	IV	V	VI
Liczba świadczeń wypłaconych	1 504	1 562	1 473	1 520	1 474	9
Kwota świadczeń	751 603,44	780 661,88	736 074,08	759 717,98	736 620,85	4 500,00
Liczba świadczeń wypłaconych	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	0	58	0	0	0	92
Kwota świadczeń	0	28 903,30	0	0	0	45 951,70

Źródło danych: opracowanie własne.

W 2022 r. wypłacono łącznie 7 692 świadczeń wychowawczych, a poniesione wydatki z budżetu państwa na ich wypłatę wyniosły – 3 844 033,23 zł.

5.2. Świadczenia rodzinne

System świadczeń rodzinnych skierowany jest do rodzin, które nie są w stanie zabezpieczyć potrzeb, związanych z ponoszeniem wydatków na utrzymanie dzieci, a także są formą wsparcia dla osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Poniżej przedstawiono rodzaje świadczeń rodzinnych według kwoty kryterium dochodowego.

Wykres 4. Rodzaje świadczeń rodzinnych realizowanych w roku 2022

Legenda:

- ◆ świadczenia, dla którego kryterium dochodowe wynosi 674 zł netto na 1 osobę w rodzinie lub 764 zł netto - jeżeli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne
- ◆ świadczenie, dla którego kryterium dochodowe wynosi 1.922 netto na 1 osobę w rodzinie
- ◆ świadczenie przyznawane niezależnie od wysokości dochodu

Źródło danych: opracowanie własne.

Kwoty poniżej wymienionych świadczeń rodzinnych w 2022 r. wynosiły:

- ◆ zasiłek rodzinny na dziecko do ukończenia 5. roku życia - **95 zł**
- ◆ zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia - **124 zł**
- ◆ zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia - **135 zł**
- ◆ dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia się dziecka - **1 000 zł**
- ◆ dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego - **400 zł**
- ◆ dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka - **193 zł**, nie więcej jednak niż **386 zł** na wszystkie dzieci
- ◆ dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej - **95 zł** na trzecie i następne dzieci uprawnione do zasiłku
- ◆ dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego: do 5. roku życia - **90 zł**, powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia - **110 zł**
- ◆ dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - **100 zł**
- ◆ dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania: na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której

znajduje się szkoła - **113 zł**, na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła - **69 zł**

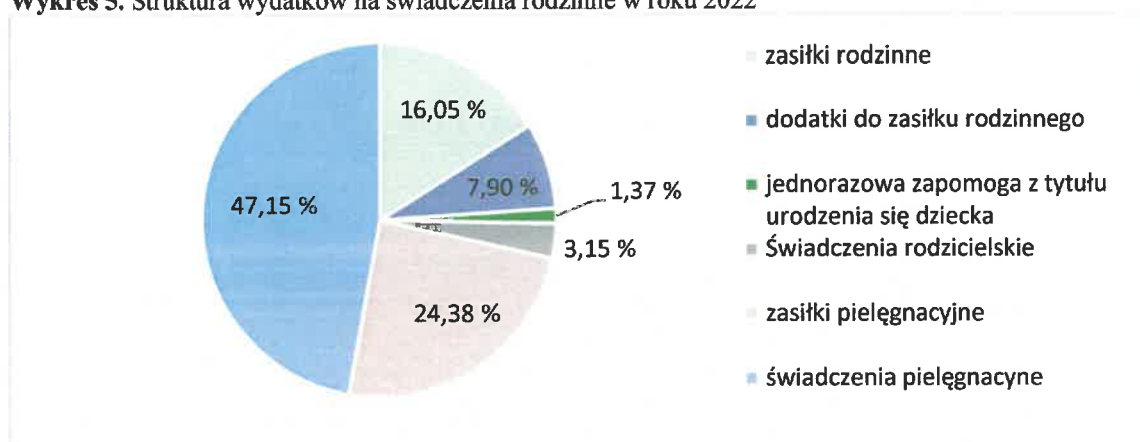
- ◆ jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka - **1 000 zł**
- ◆ świadczenie rodzicielskie - **1 000 zł**.

Świadczenia rodzinne przysługują:

- ◆ obywatelom polskim;
- ◆ cudzoziemcom:
 - ◇ do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
 - ◇ jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - ◇ przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2018 r., poz. 2094 ze zm.), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
 - ◇ posiadającym kartę pobytu z adnotacją "dostęp do rynku pracy", z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,
 - ◇ jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne chyba, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej i spełniają wszystkie ustawowe warunki, od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczeń.

Strukturę wydatków według rodzaju świadczenia rodzinnego w roku 2022 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Struktura wydatków na świadczenia rodzinne w roku 2022

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Wśród wydatków na świadczenia rodzinne w 2022 roku wydatki na pomoc skierowaną do rodzin z dziećmi wypłacane w formie zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka oraz świadczenia rodzicielskie stanowiły 28,47 % ogółu wydatków. Natomiast wydatki na pomoc skierowaną dla osób niepełnosprawnych - świadczenia opiekuńcze, stanowiły 71,53%. Szczegółowe dane, obrazujące strukturę wydatków w poszczególnych rodzajach świadczeń rodzinnych w roku 2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Wydatki w poszczególnych rodzajach świadczeń rodzinnych w roku 2022

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota wydatków z wyłączeniem świadczeń ustalonych na podst. art. 5 ust. 3 ustawy	Kwota wydatków ustalonych wyłącznie na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy*	Kwota wydatków ogółem	Liczba świadczeń w 2022 r.
1.	Zasiłki rodzinne, z tego na dziecko w wieku:	586 173,00	36 768,67	622 941,67	5 586
1.1.	do ukończenia 5. roku życia	108 300,00	6 476,73	114 776,73	1 269
1.2.	powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia	424 548,00	26 591,70	451 139,70	3 864
1.3.	powyżej 18. roku życia do ukończenia 21. roku życia	53 325,00	3 700,24	57 025,24	453
1.4.	powyżej 21. roku życia do ukończenia 24. roku życia	0,00	0,00	0,00	0
2.	Dodatki do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:	288 398,00	18 157,61	306 555,61	3 325
2.1.	urodzenia dziecka	15 000,00	757,06	15 757,06	34
2.2.	opieki na dzieckiem z korzystania z urlopu wychowawczego	38 093,00	3 292,37	41 385,37	123
2.3.	samotnego wychowania dziecka	24 501,00	1 744,48	26 245,48	129
2.4.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	45 430,00	2 268,57	47 698,57	473
2.5.	rozpoczęcia roku szkolnego	28 400,00	1 809,86	30 209,86	698
2.6.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	56 984,00	1 962,41	58 946,41	896
2.7.	wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	79 990,00	6 322,86	86 312,86	972

3.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	53 000,00	0,00	53 000,00	53
4.	Świadczenia rodzicielskie	122 616,00	0,00	122 616,00	142
5.	Zasiłki pielęgnacyjne	946 459,00	0,00	946 459,00	4 385
6.	Świadczenia pielęgnacyjne	1 830 034,00	0,00	1 830 034,00	868
7.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	0,00	0,00	0,00	0
Razem		3 826 680,00	54 926,28	3 881 606,28	14 359

*W przypadku, gdy dochód rodziny przekracza kwotę kryterium dochodowego, pomnożoną przez liczbę członków danej rodziny o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalane prawo do tych świadczeń, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje w kwocie ustalonej w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny.

Źródło danych: opracowanie własne.

Spośród wydatków w 2022 roku największą kwotę 1 830 034,00 zł wypłacono na świadczenia pielęgnacyjne tj. – 47,15%.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne opłacane są składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne. W 2022 r. na składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe wydano 398 823,00 zł, a składki na ubezpieczenia zdrowotne wyniosły 68 629,00 zł.

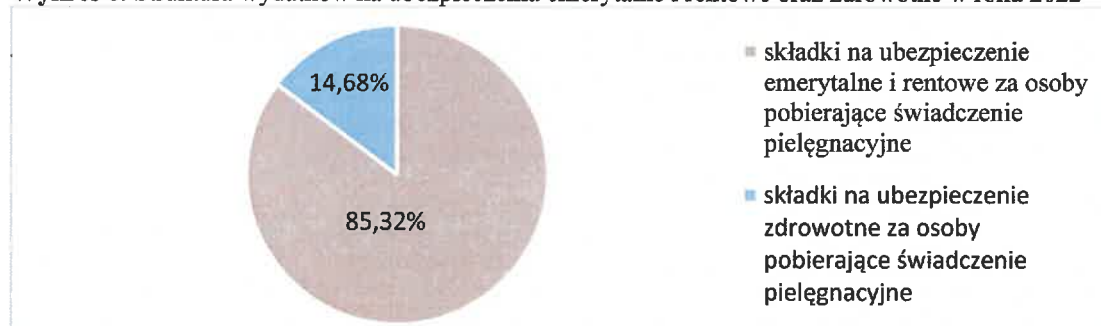
Szczegółowe dane dotyczące opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne według rodzaju świadczeń opiekuńczych w roku 2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Wydatki w poszczególnych rodzajach składek w roku 2022

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki na składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	Liczba opłaconych składek
1.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, w tym:	398 823,00	754
1.1.	za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	398 823,00	754
1.2.	za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	0,00	0
2.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne, w tym:	68 629,00	360
2.1.	za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	68 629,00	360
2.2.	za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	0,00	0
Razem		467 452,00	1 114

Źródło danych: opracowanie własne.

Wykres 6. Struktura wydatków na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne w roku 2022

Źródło danych: opracowanie własne.

Z analizy powyższych danych wynika, że największe wydatki dotyczą opłacenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne – 85,32%.

5.3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego i podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych

Świadczenia funduszu alimentacyjnego to rodzaj finansowego wsparcia, kierowany do rodzin, w których dzieci pomimo zasądzonych od rodzica wyrokiem sądu alimentów, są ich pozbawione z powodu bezskuteczności egzekucji sądowej. Świadczenie alimentacyjne przysługuje do ukończenia 18 roku życia lub do ukończenia 25 roku życia, jeżeli dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej. W przypadku posiadania przez osobę uprawnioną orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje bez względu na jej wiek.

W takich okolicznościach państwo zastępczo wypłaca osobom uprawnionym świadczenia pieniężne w wysokości zgodnej z wyrokiem sądowym, **nie więcej jednak niż 500 zł miesięcznie**. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest jednak od spełnienia kryterium dochodowego kwoty **900 zł**. W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego istnieje możliwość umniejszenia świadczeń o kwotę przekroczenia dochodu. Nie wypłaca się świadczeń, jeżeli ich kwota z zastosowaniem tego mechanizmu wynosiłaby mniej niż 100 zł.

W 2022 roku świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało przeciętnie miesięcznie 15 rodzin. Wśród pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2022 roku przeważały osoby wychowywane przez rodzica niepozostającego w związku małżeńskim – 82,61%. Drugą, co do wielkości grupę świadczeniobiorców stanowiły osoby wychowywane przez rodzica pozostającego w związku małżeńskim z osobą niezobowiązaną do alimentacji wobec osoby uprawnionej – 17,39% ogółu świadczeniobiorców.

Tabela 15. Liczba osób otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego według jej statusu w rodzinie w roku 2022

Liczba osób otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego według jej statusu w rodzinie	Przeciętna miesięczna liczba osób	Struktura
Ogółem, z tego:	23	100%
wychowywanych przez osobę pozostającą w związku małżeńskim z osobą zobowiązaną do alimentacji wobec osoby uprawnionej	0	0,00%
wychowywanych przez osobę pozostającą w związku małżeńskim z osobą niezobowiązaną do alimentacji wobec osoby uprawnionej	4	17,39%
wychowywanych przez rodzica niepozostającego w związku małżeńskim	19	82,61%
wychowywanych przez rodziców niepozostających w związku małżeńskim	0	0,00%
pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego na siebie	0	0,00%

Źródło danych: opracowanie własne.

W strukturze beneficjentów świadczeń z funduszu alimentacyjnego największy udział odbiorców stanowiły osoby otrzymujące świadczenia w wysokości od 400,01 do 500,00 zł, tj. 56,52 %, a najniższy był udział odbiorców kwot od 0,00 do 100 zł oraz od 100,01 do 200 zł tj. 0,00%. Efektem tego stanu były zasądzane przez sądy z biegiem lat coraz wyższych kwot alimentów, w szczególności związane ze składaniem wniosków o podwyższenie kwot wcześniej zasądzonych alimentów.

Tabela 16. Liczba osób otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego według wysokości świadczenia w roku 2022

Liczba osób otrzymujących świadczenie z funduszu alimentacyjnego według wysokości świadczenia	Przeciętna miesięczna liczba osób	Struktura
Ogółem, z tego:	23	100%
do 100 zł	0	0,00%
od 100,01 do 200 zł	0	0,00%
od 200,01 do 300 zł	2	8,70%
od 300,01 do 400 zł	8	34,78%
od 400,01 do 500 zł	13	56,52%

Źródło danych: opracowanie własne.

Struktura beneficjentów według wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego jest odzwierciedleniem ich struktury według wysokości zasądzonych alimentów. Zerowy był odsetek osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego, mających zasądzone alimenty w kwocie do 100,00 zł oraz od 100,01 zł do 200,00 zł. Natomiast w kwocie 200,01 zł do 300,00 zł – 8,70% świadczeniobiorców. Najwyższy, zauważalny był odsetek osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na rzecz, których zasądzone są alimenty w kwocie 400,01 do 500,00 zł i wynosił 56,52%.

Tabela 17. Liczba osób otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego według wysokości zasądzonych alimentów w roku 2022

Liczba osób otrzymujących do świadczenia z funduszu alimentacyjnego według wysokości zasądzonych alimentów	Przeciętna miesięczna liczba osób	Struktura
Ogółem, z tego:	23	100%
do 100 zł	0	0,00%
od 100,01 do 200 zł	0	0,00%
od 200,01 do 300 zł	2	8,70%
od 300,01 do 400 zł	7	30,43%
od 400,01 do 500 zł	7	30,43%
od 500,01 do 700 zł	5	21,74%
od 700,01 do 900 zł	1	4,35%
od 900,01 zł	1	4,35%

Źródło danych: opracowanie własne.

Ogółem w 2022 roku ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego korzystały osoby wychowywane w 15 rodzinach. W większości przypadków – 60,00% ogółu rodzin osób korzystających ze świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego wypłacane było na 1 osobę w rodzinie. Drugą, co do wielkości grupę stanowiły rodziny z dwiema osobami uprawnionymi – 26,67%, natomiast rodziny wielodzietne tj. z trojgiem i większą liczbą osób uprawnionych stanowiły 13,33% ogółu rodzin osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 18. Liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego według liczby osób uprawnionych w rodzinie w roku 2022

Liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego według liczby osób uprawnionych w rodzinie	Przeciętna miesięczna liczba rodzin	Struktura
Ogółem, w tym:	15	100%
z jedną osobą uprawnioną	9	60%
z dwiema osobami uprawnionymi	4	26,67%
z trzema osobami uprawnionymi	2	13,33%
z czterema i więcej osobami uprawnionymi	0	0,00%

Źródło danych: opracowanie własne.

Wśród wydatków na świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyraźnie dominowały wydatki na pomoc skierowaną do rodzin z dziećmi w wieku do 17 lat, którym wypłacono 94,71% świadczeń w stosunku do ogólnej liczby. Na osoby w wieku 18-24 lat wypłacono 5,29% świadczeń.

Tabela 19. Wydatki i liczba świadczeń z funduszu alimentacyjnego w roku 2022

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	Wydatki	Liczba świadczeń
Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z tego na osobę uprawnioną w wieku:	119 032,46	100%
0 - 17 lat	112 737,72	94,71%
18 - 24 lat	6 294,74	5,29%
25 lat i więcej	0,00	0,00%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych za 2022 r.

Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

W 2022 roku prowadzono działania wynikające z przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w stosunku do dłużników alimentacyjnych, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Liczba i struktura działań podejmowanych przez Ośrodek wobec dłużników alimentacyjnych w roku 2022

Lp.	Podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych	Działania	
		liczba	struktura
1.	Otrzymane od organu właściwego wierzyciela wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego (art. 3 ust. 5 ustawy)	15	2,23%
2.	Przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego oraz odebranie oświadczenia majątkowego	5	0,74%
3.	Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, w tym pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	5	0,74%
4.	Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z rodzinnego wywiadu środowiskowego	0	0,00%
5.	Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy	1	0,15%
6.	Poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	0	0,00%
7.	Wszczęcie postępowania o uznanie dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	0	0,00%
8.	Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	0	0,00%
9.	Wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	0	0,00%
10.	Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 Kodeksu karnego	13	1,93%
11.	Skierowanie do starosty wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	0	0,00%
12.	Skierowanie do starosty wniosku o uchylenie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	0	0,00%
13.	Przekazanie informacji gospodarczej do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy	635	94,21%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych za 2022 r.

W roku 2022 Ośrodek prowadził postępowanie wobec 16 dłużników alimentacyjnych. Najwięcej działań podjętych wobec dłużników dotyczyło przekazania informacji gospodarczej do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego, co stanowiło 94,21% wszystkich podejmowanych działań.

5.4. Zasiłki dla opiekunów

Zadanie realizowane jest na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Przedmiotowa ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji administracyjnej przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Przesłanką uzasadniającą przyznanie zasiłku dla opiekuna jest spełnienie warunków, jakie uprawniały do przyznania świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r. Do przesłanek tych zalicza się między innymi:

- ◆ rezygnację lub nie podejmowanie zatrudnienia z uwagi na sprawowaną opiekę nad osobą niepełnosprawną;
- ◆ legitymowanie się osoby niepełnosprawnej orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
- ◆ brak uprawnień osoby sprawującej opiekę, między innymi do świadczeń emerytalno-rentowych.

Przy ustaleniu prawa do zasiłku nie obowiązuje żadne kryterium dochodowe, a wysokość zasiłku dla opiekunów wynosi 620,00 zł.

Realizację wypłat zasiłków dla opiekunów w 2022 roku przedstawiono poniżej w ujęciu tabelarycznym.

Tabela 21. Zasiłki dla opiekunów, składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe oraz zdrowotne i liczba wypłaconych zasiłków w roku 2022

Wyszczególnienie	Wydatki	Liczba zasiłków
Zasiłek dla opiekuna	3 720,00	6
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	1 024,00	6
Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	0,00	0

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych za 2022 r.

W roku 2022 zasiłek dla opiekuna wypłacano 1 osobie na łączną kwotę 3 720,00 zł. Osobom tym opłacone zostały składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w wysokości 1 024,00 zł.

5.5. Świadczenia z pomocy społecznej

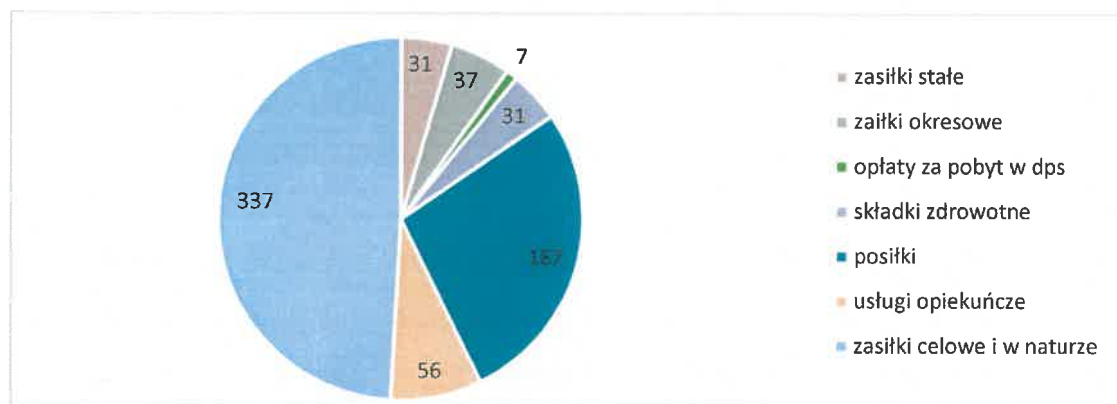
Podstawą przyznania świadczenia z pomocy społecznej jest wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o pomoc. Pracownik socjalny przeprowadzając wywiad, bierze pod uwagę indywidualne cechy, sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby samotnie gospodarującej lub osób w rodzinie, mogące mieć wpływ na rodzaj i zakres przyznawanej im pomocy. Na podstawie

przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy i oceny sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski z niej wynikające stanowiące podstawę planowania pomocy.

Biorąc pod uwagę powyższe i bardzo niskie kryterium dochodowe w pomocy społecznej w roku 2022 r. - dla osoby samotnie gospodarującej – 776,00 zł; dla osoby w rodzinie – 600,00 zł; powoduje, że wiele rodzin, czy osób mimo wsparcia z innych instrumentów finansowych w dalszym ciągu korzysta z pomocy tutaj. Ośrodka w szczególności emeryci i renciści.

Świadczenia pieniężne i w naturze uzupełniały deficyt budżetu domowego, służąc wszystkim członkom rodziny. Wykres poniżej przedstawia graficznie liczbę osób w rodzinach, objętych poszczególnymi rodzajami świadczeń pomocy społecznej.

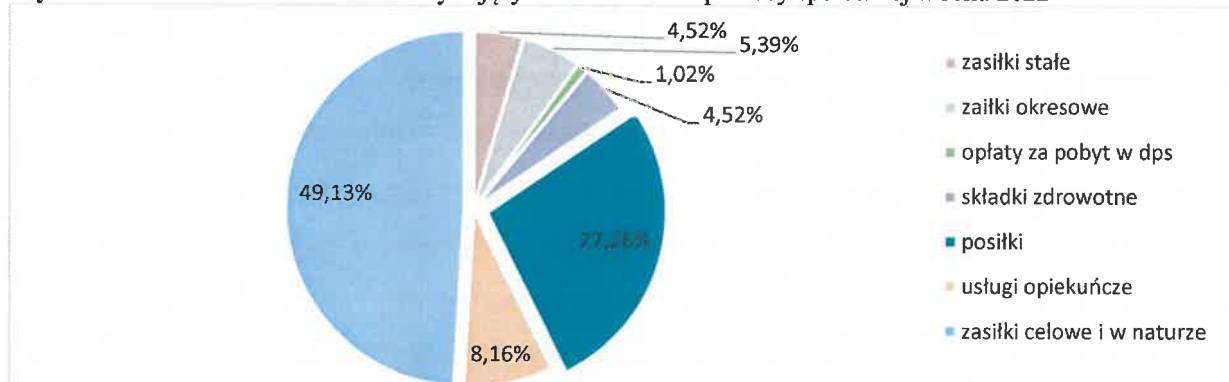
Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w roku 2022

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie posiadanych danych z systemów informatycznych.

Przedstawiony wykres wskazuje, że najliczniejszą grupę w roku 2022 stanowią osoby korzystające z posiłków oraz zasiłków celowych i w naturze. Są to formy wsparcia, których wartość uzależniona jest od liczby członków w rodzinie. Zależność ta jest częściowo widoczna w strukturze wydatków w obszarze świadczeń pomocy społecznej, którą przedstawiono na wykresie.

Wykres 8. Procentowa liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w roku 2022

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie posiadanych danych z systemów informatycznych.

Przedstawiona procentowa liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w roku 2022 wskazuje, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby korzystające z zasiłków celowych i w naturze, które osiągnęły poziom 49,13 %.

5.5.1. Zasiłki stałe

Zasiłek stały jest świadczeniem pieniężnym, przyznawanym osobom, które są niezdolne do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolne do pracy, jeżeli ich dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Na realizację tego zadania jednostki samorządu terytorialnego na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej otrzymują dotacje. Zasiłki stałe to zadanie własne o charakterze obligatoryjnym. Świadczenie przysługuje na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobie:

- pełnoletniej samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- pełnoletniej pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustalany jest w wysokości:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 719 zł miesięcznie;
- w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie. W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania lub zasiłku dla opiekuna, zasiłek stały nie przysługuje. Osobę przebywającą w domu pomocy społecznej lub ubiegającą się o przyjęcie do niego uznaje się za osobę samotnie gospodarującą, jeżeli przed przyjęciem do domu pomocy społecznej lub rozpoczęciem oczekiwania na miejsce w takim domu była uprawniona do zasiłku stałego. Do dochodu osoby ubiegającej się i pobierającej zasiłek stały nie wlicza się kwoty zasiłku okresowego.

Tabela 22. Zasiłki stałe przyznane w roku 2022

Zasiłki stałe	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Ogółem	31	328	201 275,00

Źródło danych: opracowanie własne.

Przedstawione powyżej dane wykazują, że zasiłek stały w 2022 roku był wypłacany 31 osobom.

W roku 2022 za osoby pobierające zasiłek stały niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu opłacano składki zdrowotne na podstawie art. 17 ust.1 pkt. 20, ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w związku z art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Informacje o opłaconych składkach zdrowotnych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 23. Składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających zasiłek stały w roku 2022

Wyszczególnienie	Liczba osób	Liczba składek należnych	Koszt składek
Składki zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały	31	328	18 114,00

Źródło danych: opracowanie własne.

Z analizy danych wynika, że w 2022 r. opłacono składki zdrowotne za 31 osób pobierających zasiłek stały, co stanowi 100% ogółu osób objętych wsparciem finansowym w formie zasiłku stałego.

5.5.2. Zasiłki okresowe

Zasiłki okresowe to zadanie własne, dofinansowane ze środków budżetu państwa. Świadczenie przysługuje na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego, w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek okresowy ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby z tym, że miesięczna kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie. Okres, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności

sprawy.

W przypadku podjęcia zatrudnienia przez osobę objętą kontraktem socjalnym pobierającą zasiłek okresowy, może być on wypłacany nadal niezależnie od dochodu, do dnia wynikającego z decyzji przyznającej zasiłek okresowy, nie dłużej jednak niż do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba została zatrudniona (w tej sytuacji zasiłek okresowy jest wypłacany niezależnie od dochodu, nie częściej niż raz na 2 lata).

Tabela 24. Zasiłki okresowe przyznane w roku 2022

Zasiłki okresowe	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Ogółem, w tym z powodu:	37	167	67 995,00
bezrobocia	17	76	31 734,00
długotrwałej choroby	2	6	2 675,00
niepełnosprawności	7	20	8 140,00
z innego powodu	16	65	25 446,00

Źródło danych: opracowanie własne.

Zasiłek okresowy w większości przypadków był przyznawany z tytułu bezrobocia, które otrzymało 17 osób i stanowiło 45,95% wszystkich rodzin, objętych tą formą pomocy.

5.5.3. Zasiłki celowe i w naturze

Zasiłki celowe i w naturze przyznawane są na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów gospodarstwa domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. Zasiłek celowy był również przyznawany osobie lub rodzinie, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe był przyznany specjalny zasiłek celowy, który nie podlegał zwrotowi.

Tabela 25. Zasiłki celowe i w naturze przyznane w roku 2022

Zasiłki celowe i w naturze	Liczba osób	Kwota świadczeń
Zasiłki celowe i w naturze ogółem	132	116 844,00
w tym zasiłki celowe specjalne	33	19 500,00
Zasiłki celowe w związku z zdarzeniem losowym – środki otrzymane z innych gmin, starostw, środki własne	107	621 200,00
Zasiłki celowe w związku z zdarzeniem losowym – środki zlecone otrzymane od Wojewody Wielkopolskiego w Poznaniu	98	1 626 700,00

Źródło danych: opracowanie własne.

Orkan Dudley – trąba powietrzna, która przeszła przez Dobrzycę oraz Sośnicę dnia 17.02.2022r.

Pomoc na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych otrzymało 97 rodzin na kwotę 429 000,00zł

61 rodzin otrzymało zasiłki celowe na remont budynków mieszkalnych w łącznej kwocie 1 034 850,00 zł

6 rodzin otrzymało zasiłki celowe na remont budynków gospodarczych w łącznej kwocie 162 850,00 zł

Razem wypłacono na pomoc doraźną i remont budynków 1 626 700,00zł – środki otrzymane od Wojewody Wielkopolskiego w Poznaniu

Ponadto 102 rodzinom wypłacono zasiłki celowe na remont budynków mieszkalnych i gospodarczych na łączną kwotę 605 000,00 zł – były to środki otrzymane z innych gmin czy starostw.

5.5.4. Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Pobyt w domu pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu.

W przypadku osób ubezwłasnowolnionych lub osób, które mają trudności w samodzielnym funkcjonowaniu a nie wyrażają lub nie są w stanie wyrazić zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej konieczne jest wydanie postanowienia sądu rejonowego.

Działania Ośrodka w kierunku umieszczania osób niepełnosprawnych oraz osób starszych w domach pomocy społecznej dotyczy osób, gdy wsparcie w ramach proponowanych usług w miejscu zamieszkania nie jest już wystarczające z powodu pogarszającego się stanu zdrowia powodującego konieczność przyznania usług kompleksowych w systemie całodobowym.

Nie bez znaczenia jest też pogłębiające się zjawisko przenoszenia odpowiedzialności za sprawowanie opieki nad seniorem na instytucje. Członkowie rodzin często obarczeni obowiązkami zawodowymi oraz wynikającymi z obowiązków wychowawczych wobec swoich dzieci i wnuków nie są w stanie sprawować opieki nad swoimi tracącymi zdolność do samoobsługi rodzicami. Jest to zapewne wynik zmian socjologicznych, a zwłaszcza zaniku tradycji rodziny wielopokoleniowej, która spełniała funkcje opiekuńcze wobec seniorów.

Należy pamiętać, iż umieszczenie osoby w domu pomocy społecznej jest ostatecznością i powinno być poprzedzone oceną możliwości udzielenia pomocy osobie potrzebującej w miejscu jej zamieszkania oraz zbadaniem jej sytuacji rodzinnej. Skierowanie osoby do domu pomocy społecznej wymaga dokonania oceny stanu zdrowia oraz wcześniejsze ustalenie zakresu możliwości korzystania przez daną osobę z pomocy środowiskowej, w szczególności zaś zbadania możliwości zorganizowania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Niemożność zapewnienia tych usług w miejscu zamieszkania oznacza niemożliwość przyznania ich w zakresie niezbędnym do zaspokojenia codziennych potrzeb życiowych.

Zasadą jest kierowanie do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby zainteresowanej umieszczeniem w placówce. W przypadku braku miejsc w takim domu osoba wpisywana jest na listę oczekujących. Jeżeli przewidywany okres oczekiwania na miejsce jest dłuższy niż 3 miesiące, osobę kieruje się (na jej wniosek) do innego, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej domu tego samego typu.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny. W myśl ustawy o pomocy społecznej wysokość opłat za pobyt w domu pomocy społecznej ponoszonych przez osoby zobowiązane wnoszą:

- ◆ mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70 % swojego dochodu;
- ◆ małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z zawartą umową z Ośrodkiem:
 - ◇ w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej ($776 \text{ zł} \times 300\% = 2.328 \text{ zł}$), jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300 % tego kryterium,
 - ◇ w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie ($600 \text{ zł} \times 300\% = 1.800 \text{ zł}$) z tym, że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- ◆ gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby zobowiązane.

Liczbę osób przebywających w 2022 roku w domach pomocy społecznej oraz koszty utrzymania przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Liczba osób, świadczeń i koszt gminy za pobyt w domach pomocy społecznej w roku 2022

Typ domu pomocy społecznej	Miejscowość	2022 rok		
		Liczba osób	Liczba świadczeń	Koszt gminy
Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe somatycznie chorych oraz przewlekłe psychicznie chorych	Pleszew	3	36	147 325,67
Dom Pomocy Społecznej	Milicz	1	12	23 368,16
Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży	Bielawki	1	12	49 340,18
Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe somatycznie chorych oraz przewlekłe psychicznie chorych	Mienia	1	12	47 878,52
Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku prowadzonym przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi	Wieleń	1	12	33 899,28
Razem		7	84	301 811,81

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie posiadanej dokumentacji Ośrodka.

5.5.5. Program osłonowy „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

W 2022 roku Ośrodek realizował wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Program „Posilek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Program przewiduje wsparcie w udzielaniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

W ramach Programu opracowane zostały 3 moduły:

1. Moduł dla dzieci i młodzieży;
2. Moduł dla osób dorosłych;
3. Moduł organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

Celem modułu 1 i 2 jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych.

W ramach modułu 1 i 2 Program przewiduje udzielenie pomocy w jednej z trzech form:

- 1) posiłek;
- 2) świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności;
- 3) świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych.

Celem modułu 3 Programu jest wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.

Program jest elementem polityki społecznej gminy w zakresie:

- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach;
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży;
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

Moduł 1 oraz moduł 2 Programu realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy jako samorządowa jednostka pomocy społecznej we współpracy z innymi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi gminy (przedszkola, szkoły podstawowe) oraz szkołami lub przedszkolami, przedszkolami niepublicznymi prowadzonymi przez inne podmioty do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu miasta i gminy Dobrzyca oraz z innym podmiotom realizującym zadanie wydawania posiłków zleconych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy.

Koordynatorem i realizatorem modułu 3 Programu są organy prowadzące publiczne szkoły podstawowe, w tym artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej.

MODUŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy.

W ramach programu udziela się wsparcia:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej;
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej;
- w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko nie spełnia wymagań, o których mowa powyżej, a wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

Przyznanie takiej pomocy odbywa się, bez wydania decyzji administracyjnej przyznającej posiłek oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Przy czym liczba dzieci i uczniów, którym ma być udzielona pomoc w w/w sposób, nie może przekroczyć 20 % liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym.

MODUŁ DLA OSÓB DOROSŁYCH

Ze środków przekazywanych w ramach programu gminy udzielają wsparcia w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy, osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej a w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym.

Tabela 27. Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” w roku 2022

Program "Posiłek w szkole i w domu"	Ogółem	w tym na wsi	Posiłek dla					
			dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej		uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej		pozostałych osób otrzymujących pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	
			Ogółem	w tym na wsi	Ogółem	w tym na wsi	Ogółem	w tym na wsi
Liczba osób korzystających z posiłku, w tym w formie:	175	143	65	56	122	99	0	0
pełnego obiadu	100	68	30	21	77	54	0	0
jednego dania gorącego	81	81	38	38	47	47	0	0
mleka, bułki/kanapki	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba rodzin	82	65	x	x	x	x	x	x
Liczba osób w rodzinach	378	307	x	x	x	x	x	x
Liczba posiłków z tego:	20 982	18 412	7 185	6 341	13 797	12 071	0	0
pełen obiad	11 656	9 086	3 103	2 259	8 553	6 827	0	0
jedno danie gorące	9 326	9 326	4 082	4 082	5 244	5 244	0	0
Mleko, bułka/kanapka	0	0	0	0	0	0	0	0
Koszt posiłków (w pełnych zł), z tego:	76 627,00	63 646,00	19 400,00	16 962,00	57 227,00	46 684,00	0	0
środki własne gminy	17 966,00	14 770,00	4 738,00	4 141,00	13 228,00	10 629,00	0	0
dotacja	58 661,00	48 876,00	14 662,00	12 821,00	43 999,00	36 055,00	0	0
Koszt jednego posiłku	3,65	3,46	2,70	2,67	4,15	3,87	0	0

Liczba placówek prowadzących dożywianie w gminie Dobrzyca z tego:	11	8	x	x	x	x	x	x
szkoły	5	4	x	x	x	x	x	x
przedszkola	5	4	x	x	x	x	x	x
żłobki	1	0	x	x	x	x	x	x
inne	0	0	x	x	x	x	x	x

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z systemu POMOST za 2022 r.

Tabela 28. Pomoc w formie posiłku niewymagająca przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w roku 2022

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym na wsi
Liczba dzieci	12	8
Liczba posiłków	788	448
Koszt posiłków	6 529	3 206

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z systemu POMOST za 2021 r.

Jak pokazują powyższe dane w ramach realizowanego Programu 175 osób korzystało z posiłku przyznanego decyzją. Natomiast bez decyzji i przeprowadzenia wywiadu środowiskowego korzystały z posiłku 12 osób. Beneficjentem programu były dzieci i uczniowie.

W ramach Programu łącznie 21 770 posiłków o wartości 83 156,00 zł. Wszystkie placówki oświatowe z terenu gminy Dobrzyca na stałe współpracują z Ośrodkiem i każdy przypadek wymagający udzielenia pomocy jest wspólnie rozpatrywany, a pomoc niezwłocznie udzielana. Ponadto Ośrodek w ramach w/w Programu przyznał świadczenia pieniężne na zakup żywności w łącznej kwocie 66 844,00 zł dla 72 rodzin.

5.6. Świadczenie jednorazowe z tytułu urodzenia się żywego dziecka

Z dniem 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wprowadzająca m.in. możliwość wsparcia finansowego rodzin w postaci jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie przysługuje matce, ojcu, a także opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu - bez względu na osiągnięte dochody.

Warunkiem uzyskania świadczenia jest złożenie wniosku w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, posiadanie zaświadczenia lekarskiego, potwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenia albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ponadto, podobnie jak w przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, jednorazowe świadczenie przysługuje tylko w sytuacji, gdy matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu,

co musi być potwierdzone odpowiednim zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną. W roku 2022 r. wypłacono 1 jednorazowe świadczenie.

5.7. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne

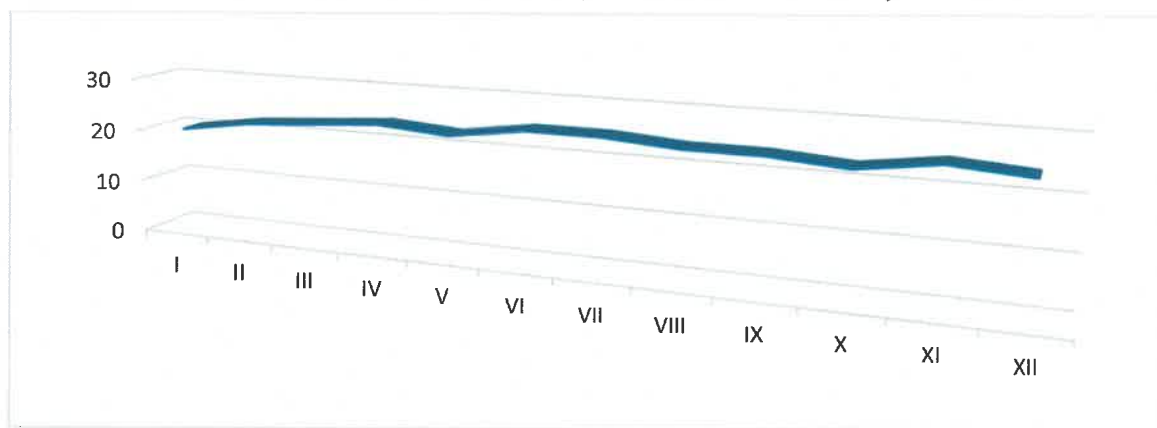
Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym, które wspiera funkcję ekonomiczną rodziny poprzez dofinansowanie opłat za zajmowany lokal. Przysługuje on jeżeli w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o jego przyznanie średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego wnioskodawcy nie przekroczył w gospodarstwie:

- jednoosobowym – 40%
- wieloosobowym – 30%

przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku.

W roku 2022 pomocą finansową w formie dodatków mieszkaniowych objęto ogółem 29 rodzin. Na przestrzeni całego roku poziom liczby rodzin, korzystających z dodatku ulegał zmianom. Dynamikę poziomu rodzin, objętych dodatkami mieszkaniowymi w kolejnych miesiącach roku 2022 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Dynamika miesięcznej liczby rodzin objętych dodatkami mieszkaniowymi w roku 2022

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z systemu NDM+.

Koszty wypłaconych 276 dodatków mieszkaniowych w roku 2022 wyniosły 75 406,39 zł. W roku 2022 najwyższy poziom wsparcia otrzymały rodziny zamieszkujące w lokalach prywatnych tj. 51,59% oraz rodziny zamieszkujące lokale należące do wspólnot mieszkaniowych tj. 26,56% poniesionych wydatków. Poziom wydatków w podziale na rodzaje zasobów mieszkaniowych w 2022 roku przedstawia poniżej tabela.

Tabela 29. Liczba i wartość dodatków mieszkaniowych w podziale na zasoby mieszkaniowe w roku 2022

Dodatki mieszkaniowe w zasobie	MIASTO		WIEŚ		MIASTO I WIEŚ	
	Liczba wypłaconych dodatków	Kwota wypłaconych dodatków	Liczba wypłaconych dodatków	Kwota wypłaconych dodatków	Liczba wypłaconych dodatków	Kwota wypłaconych dodatków
gminnym	8	1 843,58	0	0,00	8	1 843,58
spółdzielczym	0	0,00	54	13 994,56	54	13 994,56
wspólnot mieszkaniowych	28	5 444,09	38	14 586,22	66	20 030,31
prywatnym	21	3 274,93	123	35 625,77	144	38 900,70
TBS	0	0,00	0	0,00	0	0,00
innym	0	0,00	4	637,24	4	637,24
Razem:	57	10 562,60	219	64 843,79	276	75 406,39

Źródło danych: opracowanie własne.

Od 1 stycznia 2014 r. Ośrodek realizuje zadanie z zakresu administracji rządowej, wprowadzone ustawą z dnia 26 lipca 2013r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne. W myśl art. 3 pkt. 13c tej ustawy osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu ustawy o dodatkach mieszkaniowych i która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym oraz zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej, przysługuje dodatek energetyczny.

Dodatek energetyczny wynosi miesięcznie 1/12 kwoty rocznej dodatku energetycznego ogłaszanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Wysokość dodatku energetycznego na kolejne 12 miesięcy ogłasza minister właściwy do spraw gospodarki, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, w drodze obwieszczenia.

Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 kwietnia 2021 r. w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązująca od dnia 1 maja 2021 r. do dnia 30 kwietnia 2022 r., dla gospodarstwa domowego:

- ◆ prowadzonego przez osobę samotną wynosi – 12,09 zł/miesiąc;
- ◆ składającego się z 2 do 4 osób wynosi – 16,79 zł/miesiąc;
- ◆ składającego się, z co najmniej 5 osób wynosi – 20,15 zł/miesiąc.

Natomiast obwieszczeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 kwietnia 2022 r. wysokość dodatku energetycznego obowiązująca od dnia 1 maja 2022 r. do dnia 30 kwietnia 2023 r. dla gospodarstwa domowego:

- ◆ prowadzonego przez osobę samotną – 13,38 zł/miesiąc;
- ◆ składającego się z 2 do 4 osób -18,58 zł/miesiąc;
- ◆ składającego się z co najmniej 5 osób – 22,30 zł/miesiąc.

Szczegółowe dane związane z wypłatą zryczałtowanego dodatku energetycznego w roku 2022 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 30. Liczba i wartość dodatków energetycznych w roku 2022

Dodatek energetyczny	Liczba wypłaconych	Kwota wypłat
Gospodarstwa prowadzone przez osobę samotną	6	72,54
Gospodarstwa składające się z 2 do 4 osób	21	357,96
Gospodarstwa składające się z co najmniej 5 osób	0	0,00
Razem:	27	430,50

Źródło danych: opracowanie własne.

Jak wynika z powyższej tabeli w ogólnej strukturze wypłaconych dodatków energetycznych w 2022 roku najwyższy udział stanowiły dodatki energetyczne dla gospodarstw składających się z 2 do 4 osób – 83,15%, zaś najniższy udział tj. 0% stanowiły dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z co najmniej 5 osób.

5.8. Świadczenia opieki zdrowotnej

Ośrodek w okresie sprawozdawczym prowadził postępowania w sprawie ustalenia uprawnień do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na podstawie art. 17 ust. 1 pkt. 20 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w związku z art. 2 ust. 1 pkt. 2, art. 7 ust. 2, art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Prawo do tych świadczeń zdrowotnych, na zasadach takich samych jak osoby ubezpieczone, za które opłacane są składki, mają osoby nieubezpieczone, które są obywatelami polskimi i zamieszkują w Polsce, a ich dochody nie przekraczają kryterium dochodowego. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje na tych samych zasadach, co do osób ubezpieczonych, za które opłacane są składki.

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej jest decyzja administracyjna poprzedzona rodzinnym wywiadem środowiskowym przeprowadzonym przez pracownika socjalnego. Decyzja obejmuje okres 90 dni chyba, że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym z innego tytułu. Jeżeli istnieje konieczność dalszego leczenia, dłuższego niż 90 dni, może zostać wydana kolejna decyzja.

Postępowanie to cechuje szczególnie duży stopień trudności, często wymagający podjęcia działań w krótkim terminie, ponieważ kierowane do Ośrodka wnioski zawierają niepełne informacje. Znaczna część prowadzonych postępowań dotyczyła osób wyrejestrowanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Pleszewie.

Zadanie w całości sfinansowane zostało ze środków budżetu państwa, łącznie z kosztami przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i kosztami wydania decyzji administracyjnej.

W roku 2022 przeprowadzono **13 postępowań** w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i 11 osobom zostały wydane decyzje przyznające potwierdzenie prawa do tych świadczeń, 2 decyzje zostały uchylone z powodu ustania przesłanek.

6. Świadczenia usługowe

Usługi pomocy społecznej mogą być świadczone w wielu formach tj. usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej czy kontraktu socjalnego.

Niepełnosprawni i chorzy długotrwale to grupa osób, u których istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu uniemożliwiają, utrudniają lub ograniczają sprawne funkcjonowanie w społeczeństwie. Na gruncie pomocy społecznej „szczegółność” tych osób, wynikająca z pogorszonego chorobą stanu zdrowia, upośledzenia czy też wieku, traktowana jest w kontekście braku możliwości sprostania wyzwaniom życia codziennego każdej z tych osób oraz ich niepełnej partycypacji w życiu społeczności lokalnej.

Jako nadrzędny cel w rozwoju usług dedykowanych osobom niesamodzielnym i ich opiekunom stawia się utrzymanie jak najdłuższego niezależnego funkcjonowania w środowisku lokalnym. Szczególnie ważne, więc jest wspieranie usług świadczonych w lokalnej społeczności. Usługi te zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny i środowiska lokalnego. W dotychczasowej praktyce pomocy społecznej usługi opiekuńcze o charakterze środowiskowym mają formę usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

6.1. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze to pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opieka higieniczna, zalecana przez lekarza pielęgnacja oraz w miarę możliwości, zapewnianie kontaktów z otoczeniem. Osobom samotnym, obłożnie chorym o największym stopniu dysfunkcji organizmu, całkowicie niezdolnym do samodzielnej egzystencji zapewniana jest opieka także w dni wolne od pracy, niedziele i święta.

Usługi opiekuńcze w 2022 roku świadczone były w zakresie:

- ◆ czynności gospodarczych poprzez zakup artykułów spożywczych, przygotowanie posiłku lub jego dostarczanie, utrzymanie w czystości sprzętu gospodarstwa domowego, sanitarnego, pomieszczenia, w którym podopieczny przebywa, pranie odzieży, palenie w piecu itp.;

- ◆ czynności pielęgnacyjnych poprzez karmienie, mycie, ubieranie, zmianę bielizny osobistej, pościelowej, przesłanie łóżka, pomoc w załatwianiu potrzeb fizjologicznych, zapobieganie odleżynom i odparzeniem, itp.;
- ◆ pomocy w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych (w szczególności kontaktów ze służbą zdrowia), rodzinnych (kontakt z członkami rodziny w celu zapewnienia udziału w opiece nad podopiecznym), pośredniczenie w załatwianiu spraw, doręczaniu pism itp.

Usługi opiekuńcze w 2022 roku świadczone były przez 8 opiekunek zatrudnionych na podstawie umowy o pracę i 11 umów zlecenia (pomoc sąsiedzka).

Usługi świadczone były na podstawie decyzji administracyjnej określającej okres, wymiar godzinowy, liczbę godzin w miesiącu i miejsce świadczenia usług, zakres wykonywanych czynności, wysokość i termin wnoszenia odpłatności, a dni oraz godziny ich realizacji są ustalane pod kątem indywidualnych potrzeb klienta. W 2022 r. 56 osób korzystało z usług opiekuńczych realizowanych przez tut. Ośrodek.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych i niepełnosprawnych należy samotność i poczucie nieprzydatności. Prowadzą one do stopniowej marginalizacji i wykluczenia ze społeczności lokalnej. Przesłaniem pomocy niesionej przez Ośrodek jest zapobieganie temu zjawisku, zwłaszcza wśród osób samotnych. Umożliwienie prawidłowego funkcjonowania podopiecznych Ośrodka w środowisku domowym to istota usług opiekuńczych. Większość beneficjentów nie dopuszcza możliwości spędzenia schyłku swojego życia w obcym miejscu. Niejednokrotnie akceptacja ze strony podopiecznych jest tak duża, że traktowane są jak najbliżsi członkowie rodziny, a w przypadku osób samotnych często stają się nieformalnymi członkami rodziny. Ośrodek ściśle współpracuje z rodzinami, dążąc do maksymalnego ich zaangażowania w organizację opieki dla niepełnosprawnych beneficjentów. Współpraca ma zapewnić maksymalną kompensację malejącej wraz z wiekiem samodzielności zaspokajania potrzeb oraz ograniczanie barier społecznych.

Dane dotyczące liczby godzin i koszt realizacji usług opiekuńczych w roku 2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Liczba godzin i koszt realizacji usług opiekuńczych w roku 2022

Usługi opiekuńcze	2022 rok
liczba osób	56
liczba wykonanych godzin	17 611
koszt gminy	728 411,30

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie zestawień miesięcznych.

Łączna ilość świadczonych usług w roku 2022 osiągnęła poziom 17 611 godzin, co w przeliczeniu na jedną osobę korzystającą dało średnio 314,48 godzin usług opiekuńczych w skali roku, natomiast w skali miesiąca ponad 26,21 godzin. Ogólny koszt usług opiekuńczych w roku 2022, który finansowany jest ze środków własnych gminy wyniósł 728 411,30 zł.

Podkreślić należy, że prezentowane powyżej koszty usług obejmują jedynie wydatki gminy na ten cel. 70 570,93 zł wpłynęło z tytułu odpłatności ponoszonej przez korzystających z usług. Ponadto warto wspomnieć, że wydatki na organizację i realizację usług opiekuńczych, zgodnie z przewidywaniami będą wzrastać. Z jednej strony wpływać będzie na to zwiększające się zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze wynikające z przemian społecznych (starzejące się społeczeństwo), z drugiej zaś strony ze zmiany w wynagrodzeniach opiekunów spowodowane wzrostem płacy minimalnej i wprowadzeniem minimalnej stawki godzinowej dla pracujących na umowach zlecenia.

W odpowiedzi na zachodzące procesy demograficzne Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej opracowało program „Opieka 75+”. Celem tego programu jest zapewnienie osobom w wieku 75+ wsparcia i pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia w ramach usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych.

Jednocześnie program zakłada poprawę jakości życia osób w wieku 75+, umożliwienie gminom rozszerzenia oferty w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla tej grupy, jak również wsparcie finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym. W roku 2022 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy przystąpił do w/w programu, złożył zapotrzebowanie o dofinansowanie usług opiekuńczych dla osób 75+.

W ciągu roku 2022 objętych zostało programem 14 osób. Ilość godzin wypracowanych w ramach programu wyniosła 3 581. Ogólny koszt programu wyniósł 70 545,70 zł. z czego otrzymaliśmy dofinansowanie w kwocie 35 272,85 zł.

7. Pomoc specjalistyczna

Celem strategicznym świadczonej pomocy specjalistycznej jest zmniejszanie deficytów osób pozostających w trudnej sytuacji życiowej, wzmacnianie i rozwijanie ich umiejętności społecznych w celu umożliwienia przezwyciężenia napotykaných trudności, usamodzielnienia się, realizacji ról społecznych a także podniesienia jakości życia.

Formami pracy realizowanymi przez Ośrodek były wspieranie, działania o charakterze edukacyjnym, informacyjnym, poradnictwo, interwencje, jak również animowanie działań i współpraca ze środowiskiem lokalnym i innymi partnerami.

Oddziaływania specjalistyczne kierowane były w szczególności do osób i rodzin przeżywających różne trudności życiowe, kryzysy, osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym: osób bezrobotnych, bezdomnych, rodzin przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

7.1. Praca socjalna

Bez względu na posiadany dochód, w ramach świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej oferowana jest praca socjalna dla osób i rodzin, które mają trudności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych lub potrzebują wsparcia. Praca socjalna jest jedną z najważniejszych i najskuteczniejszych metod wspierania osób i rodzin wymagających pomocy, rozumianą - jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny będący pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych przez tę osobę i pracownika socjalnego działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W pracy socjalnej pracownik socjalny wykorzystuje właściwe dla tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osób i ich prawa do samostanowienia.

W roku 2022 wyłącznie pracą socjalną zostało objętych **113 rodzin w tym 69 na wsi**. Poniższa tabela przedstawia główne kierunki pracy socjalnej, z osobami korzystającymi tylko z tej formy pomocy.

Tabela 32. Kierunki i realizowane działania w ramach pracy socjalnej w roku 2022

Kierunki pracy socjalnej	Realizowane działania w roku 2022
Praca socjalna na rzecz zapewnienia - uzyskania niezbędnych środków materialnych	Pomoc w uzyskaniu świadczeń alimentacyjnych
	Pomoc w uzyskaniu zasiłków rodzinnych
	Pomoc w racjonalnym gospodarowaniu budżetem domowym - wspólne planowanie wydatków z pracownikiem socjalnym/asystentem rodziny poprzez ustalanie hierarchii potrzeb
	Informowanie o możliwościach skorzystania z ulg i uprawnień
	Pomoc w uzyskaniu dodatku mieszkaniowego
Praca socjalna na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych	Pomoc w uregulowaniu sytuacji mieszkaniowej - złożenie wniosku o przydział mieszkania
	Pomoc w dostosowaniu mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej
	Pomoc w uzyskaniu usług w zakresie wymiany bądź napraw w mieszkaniu oraz sprzętów gospodarstwa domowego
	W przypadku bezdomnych - pomoc w uzyskaniu schronienia w noclegowni lub schronisku oraz pomoc w powrocie do poprzedniego miejsca zamieszkania

	Pomoc w zamianie mieszkania
Praca socjalna z osobami pozostającymi bez pracy	Prowadzenie działań edukacyjnych, wspierających i motywujących skoncentrowanych na dążeniu do zmiany postaw klientów wobec własnego bezrobocia
	Pomoc w nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy
	Uaktywnienie osób długotrwale bezrobotnych / monitoring (kontrakt socjalny)
Praca socjalna na rzecz poprawy zdrowia	Pomoc w uzyskaniu świadczeń zdrowotnych
	Pomoc w realizacji recept
	Pomoc w załatwianiu wizyty lekarza w domu
	Edukacja i profilaktyka w zakresie higieny zdrowotnej
Praca socjalna na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym	Działania na rzecz zapewnienia opieki osobie starszej lub niepełnosprawnej
	Działania interwencyjne w sytuacji osoby zaniedbanej, potrzebującej pomocy
	Pomoc w uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności i niezdolności do pracy zarobkowej (pomoc w wypełnianiu wniosku)
Praca socjalna na rzecz zapewnienia właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży	Prowadzenie poradnictwa i edukacja w obszarze opieki nad dziećmi i wychowania dzieci
	Współpraca ze szkołą, przedszkolem, żłobkiem w zakresie realizacji między innymi obowiązków szkolnych / pedagog
	Pomoc w nadrobieniu zaległości edukacyjnych
	Pomoc w uzyskaniu podręczników szkolnych
	Pomoc w uzyskaniu wypoczynku dla dzieci
	Współpraca z kuratorem nad poprawą funkcjonowania rodziny
	Współpraca z asystentem rodziny, monitoring rodziny
	Organizowanie/udział w zespołach interdyscyplinarnych opracowujących i wdrażających plany pomocy rodzinie na rzecz poprawy jej funkcjonowania
Praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny	Pomoc w rozwiązywaniu problemów w rodzinie
	Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w środowisku zamieszkania
	Wsparcie w rozwiązywaniu problemu przemocy, oraz udzielanie informacji o kompetencjach Policji, Prokuratury, Sądu
	Pomoc w docieraniu do rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, prawnego
	Pomoc w docieraniu lub uczestnictwa w grupowych formach poradnictwa i terapii
	Monitoring środowisk z problemem przemocy
	Udział w grupie roboczej
Praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi	Zapewnienie konsultacji psychiatrycznej / pomoc w rejestracji do lekarza psychiatry
	Monitorowanie procesu leczenia
	Monitoring funkcjonowania w środowisku osoby z zaburzeniami psychicznymi
	Motywowanie do leczenia uzależnienia od alkoholu
	Wystąpienie o leczenie przymusowe
	Monitorowanie procesu leczenia
	Monitorowanie procesu abstynencji
Inna praca socjalna wyżej nieuwzględniona	Wizyty z dzielnicowym w środowisku
	Współpraca z przychodniami lekarskimi/kontakt z lekarzem, pielęgniarką środowiskową
	Umówienie wizyty psychologa
	Pomoc w uzyskaniu porady prawnej
	Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych

Pomoc w integracji ze środowiskiem osobie opuszczającej zakład karny
Działania interwencyjne pracowników socjalnych w środowisku - na zgłoszenie

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych pracowników socjalnych Ośrodka z 2022 r.

7.2. Kontrakty socjalne

W celu rozwinięcia i wzmocnienia aktywności i samodzielności osób i rodzin oraz poprawy ich funkcjonowania w środowisku społecznym, pracownicy socjalni świadczą pracę socjalną wykorzystując ustawowe narzędzie, jakim jest kontrakt socjalny.

W ramach prowadzonej pracy socjalnej w roku 2022 pracownicy socjalni zawarli **1 kontrakt socjalny** ukierunkowany na wzmocnienie potencjału i aktywności klienta w celu rozwiązania problemów, poprawy trudnej sytuacji i usamodzielnienia klienta.

7.3. Ograniczanie skutków bezdomności

Bezdomność jest zjawiskiem negatywnie odbieranym społecznie ze względu na sposób życia osób bezdomnych wbrew przyjętym normom i zasadom życia społecznego. Faza bezdomności decyduje o podziale osób nią dotkniętych na pewne kategorie:

- osoby zagrożone bezdomnością;
- osoby bezdomne z krótkim stażem, które potrafią zmobilizować się do współpracy na rzecz likwidacji problemu (pracujące lub posiadające inne źródło dochodu);
- osoby z tzw. syndromem bezdomności, cechujące się zanikiem krytycyzmu, brakiem dbałości o wygląd zewnętrzny, brakiem poczucia własnej godności, brakiem chęci do walki o siebie (wykazują jedynie potrzeby jedzenia i spania).

Z terenu Gminy Dobrzyca w roku 2022 **były 4 osoby bezdomne**. Pomoc dla osób bezdomnych obejmuje działania Ośrodka w kierunku zapewnienia schronienia, posiłku, ubrania, a także aktywizację bezdomnych w przełamywaniu utrwalonej bezradności w celu odzyskania poczucia własnej godności i społecznego szacunku. Tut, Ośrodek ma podpisane porozumienie ze Schroniskiem dla osób bezdomnych im. Św. Alberta w Pleszewie.

7.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Próba podjęcia celowych, zamierzonych oraz jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie w Gminie Dobrzyca jest „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Dobrzyca na lata 2022-2026” przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Gminy Dobrzyca, nr XXX/283/2022 z dnia 1 lutego 2022 r.

Wielowymiarowość i złożoność problemu przemocy w rodzinie oraz zakres negatywnych skutków, które przemoc wywołuje w rodzinach, niniejszy Program także zakłada realizację działań skierowanych do osób i rodzin uwikłanych w przemoc.

Przemoc w rodzinie na terenie Gminy Dobrzyca jest dość istotnym problemem. Pomoc i wsparcie rodzinom dotkniętym przemocą, z uwagi na złożoność i specyfikę, wymaga współpracy wielu służb. Interdyscyplinarność działań ma duży wpływ na udzielenie kompleksowej pomocy wszystkim członkom rodziny.

Zespół Interdyscyplinarny ma za zadanie koordynowanie działań specjalistów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Opracowanie i realizacja planu pomocy oraz monitorowanie sytuacji rodzin to zadanie grup roboczych utworzonych przez Zespół Interdyscyplinarny. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2022 wchodziły osoby z różnych instytucji. W roku 2022 grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego prowadziły **łącznie 56 postępowań w zakresie procedury Niebieskiej Karty**.

Istotne znaczenie miały także prowadzone działania w trybie interwencyjnym adresowane głównie do osób i rodzin doświadczających przemocy domowej w rodzinie, a także osób uwikłanych w przemoc domową. W większości osobami doświadczającymi przemocy są kobiety. Działania pomocowe kierowane były również do osób starszych, niepełnosprawnych i osób chorych psychicznie. Zaobserwowano wzrost liczby rodzin, w których świadkami przemocy były dzieci. Pracownicy socjalni w związku z występowaniem przemocy w rodzinie w wyniku, której wszczęta została w roku 2022 procedura „Niebieska Karta” podejmowali działania w celu zniwelowania skutków przemocy aż do jej całkowitego wyeliminowania.

Praca socjalna i monitoring funkcjonowania rodzin doświadczających przemocy w roku 2022, były prowadzone przez pracowników socjalnych. W 2022 roku zostało założonych 14 „Niebieskich Kart” w 13 rodzinach na terenie gminy Dobrzyca.

8. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina, z której dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczej, ponosi odpłatność w wysokości 10% kosztu utrzymania w pierwszym roku po umieszczeniu, w drugim – 30% kosztu utrzymania a od 3 roku – 50% kosztu utrzymania. W roku 2022 Gmina Dobrzyca ponosiła odpłatność z tego tytułu dla 7 dzieci. W celu zapobiegania sytuacjom powodującym konieczność umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczych. Zatrudniony asystent swoim działaniem objął 14 rodzin z 31 dziećmi. Podstawowe zadania asystenta rodziny to:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną,

- 2) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 4) udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 6) wspieranie społecznej aktywności rodzin,
- 7) motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 8) udzielanie wsparcia dzieciom, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- 9) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla dzieci i rodziców.

9. Dodatek węglowy

Dodatek węglowy przysługiwał osobom w gospodarstwie domowym w przypadku, gdy zostały spełnione łącznie dwa warunki:

- głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy zasilane paliwami stałymi (przez paliwo stałe rozumie się: węgiel kamienny, brykiet lub pellet zawierające co najmniej 85% węgla kamiennego);
- główne źródło ogrzewania zostało wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków do dnia 11 sierpnia 2022 r. albo po tym dniu - w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Dodatek przysługiwał jednorazowo na gospodarstwo domowe w kwocie 3000 zł.

Przez gospodarstwo domowe, o którym mowa w ustawie rozumiało się:

- osobę fizyczną samotnie zamieszkującą i gospodarującą (gospodarstwo domowe jednoosobowe);
- osobę fizyczną oraz osoby z nią spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujące i gospodarujące (gospodarstwo domowe wieloosobowe).

Zgodnie art. 2 ust. 3a ustawy o dodatku węglowym, w przypadku gdy pod jednym adresem zamieszkuje kilka gospodarstw domowych, przyznany może być tylko jeden dodatek węglowy. Jednocześnie zgodnie z art. 2 ust 3b ww. ustawy, w przypadku gdy wniosek o wypłatę dodatku węglowego złożono dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego mających ten sam adres miejsca zamieszkania, to dodatek ten jest wypłacany wnioskodawcy, który złożył wniosek jako

pierwszy (pozostałe wnioski pozostawiało się bez rozpoznania). W przypadku gdy pod jednym adresem zamieszkania zamieszkiwało więcej niż jedno gospodarstwo domowe i w terminie do dnia 30 listopada 2022 r. nie było możliwe ustalenie odrębnego adresu miejsca zamieszkania dla poszczególnych gospodarstw domowych dodatek przysługiwał na każde gospodarstwo domowe.

Tabela 33. Liczba wniosków złożonych o dodatek węglowy w roku 2022

Dodatek węglowy	Liczba wniosków	Liczba wniosków pozytywnie rozpatrzonych	Liczba wniosków pozostawionych bez rozpatrzenia i odrzuconych	Kwota świadczeń
Ogółem	2761	1755	1006	5 265 000,00

Źródło danych: opracowanie własne.

Od 5 decyzji odmownych zostało złożone odwołanie i przesłane do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kaliszu z czego 4 decyzje zostały utrzymane w mocy, natomiast 1 nie została jeszcze rozstrzygnięta.

Wniosek o dodatek można było składać do 30 listopada 2022 r. (wnioski złożone po tym terminie pozostawiało się bez rozpoznania).

Wniosek można było złożyć papierowo, elektronicznie za pomocą profilu zaufanego lub podpisu elektronicznego lub przesłać za pośrednictwem operatora pocztowego.

10. Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła

Dodatek przysługiwał osobie w gospodarstwie domowym, niezależnie od dochodu, w przypadku, gdy zostały spełnione łącznie dwa warunki:

1. Głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego był:

- kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane pelletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy;
- kocioł gazowy zasilany gazem LPG; (za gaz skroplony LPG rozumie się mieszaninę gazów: propanu i butanu. Możliwość uzyskania dodatku dla gazu skroplonego obejmuje wyłącznie gaz ze zbiornika gazu skroplonego LPG używanego dla celów grzewczych w kotle gazowym zasilanym tym gazem. Dodatkiem nie były objęte w szczególności: gaz ziemny dystrybuowany siecią gazową (tzw. gaz sieciowy) oraz gaz LPG z tzw. butli gazowej)

- kocioł olejowy
2. Główne źródło ogrzewania zostało wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków do dnia 11 sierpnia 2022 r. albo po tym dniu – w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Dodatek przyznawany był w kwocie:

- **3 000 zł** – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe zasilany pelletem drzewnym lub innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego,
- **1 000 zł** – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym,
- **500 złotych** – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG,
- **2 000 złotych** – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł olejowy.
- Gospodarstwo domowe jednoosobowe – tworzy osoba fizyczna samotnie zamieszkująca i gospodarująca.
- Gospodarstwo domowe wieloosobowe – tworzy osoba fizyczna oraz osoby z nią spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujące i gospodarujące.

W przypadku, gdy pod jednym adresem zamieszkuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe - jeden dodatek przysługuje dla wszystkich gospodarstw domowych. Jeżeli złożono więcej wniosków o wypłatę dodatku z jednego adresu, to dodatek jest przyznawany wnioskodawcy, który złożył wniosek jako pierwszy.

Wniosek o dodatek dla gospodarstw domowych można było składać do dnia 30 listopada 2022 r.

Tabela 34. Liczba wniosków złożonych o dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła w roku 2022

Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła w roku 2022	Liczba wniosków	Liczba wniosków pozytywnie rozpatrzonych	Liczba wniosków pozostawionych bez rozpatrzenia i odrzuconych	Kwota świadczeń
Pellet drzewny lub inna biomasa	22	21	1	63 000,00
Drewno kawałkowe	20	16	4	16 000,00
Gaz LPG	4	3	1	1 500,00
Olej	2	2	0	4 000,00
Ogółem	48	42	6	84 500,00

Źródło danych: opracowanie własne.

11. Dodatek elektryczny

Wnioski o dodatek elektryczny składało się w terminie do dnia **1 lutego 2023 r.** Wniosek złożony po tym terminie pozostawiało się bez rozpoznania. Wniosek można było złożyć papierowo, elektronicznie za pomocą profilu zaufanego lub podpisu elektronicznego lub przesłać za pośrednictwem operatora pocztowego.

Dodatek elektryczny przyznawany był jednorazowo w wysokości 1000 zł lub 1500 zł w przypadku gdy zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w tym samym miejscu zamieszkania w 2021 r. wyniosło więcej niż 5 MWh.

Dodatek elektryczny przysługiwał niezależnie od sytuacji dochodowej:

- osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium RP;
- cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium RP:
- na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d lub w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach, lub w związku z uzyskaniem w RP statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
- w związku z uzyskaniem w RP zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany,
- mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium RP obywatelom państw członkowskich UE, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy o wjeździe

na terytorium RP, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich UE i członków ich rodzin, posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium RP.

jeżeli: główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego jest zasilane energią elektryczną i źródło to zostało wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków (CEEB), o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków do dnia 11 sierpnia 2022 r. albo po tym dniu - w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do CEEB. **Przez źródło ogrzewania zasilane energią elektryczną rozumie się pompę ciepła lub ogrzewanie elektryczne/ bojler elektryczny. Dodatek przysługuje osobie w gospodarstwie domowym, przez które rozumie się:**

- **Gospodarstwo domowe jednoosobowe** - tworzy osoba fizyczna samotnie zamieszkująca i gospodarująca,
- **Gospodarstwo domowe wieloosobowe** - tworzy osoba fizyczna oraz osoby z nią spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujące i gospodarujące.

Dodatek elektryczny nie przysługiwał:

- jeżeli wniosek zostanie złożony po dniu 1 lutego 2023 roku;
- jeżeli obywatel RP nie zamieszkuje i nie przebywa na terytorium RP;
- jeżeli cudzoziemiec nie posiada odpowiednich dokumentów potwierdzających jego pobyt na terytorium RP;
- gdy głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego nie jest pompa ciepła, ogrzewanie elektryczne/bojler elektryczny;
- gdy źródło ogrzewania nie zostało wpisane do CEEB;
- gospodarstwom domowym korzystającym z energii elektrycznej z mikroinstalacji, w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy o odnawialnych źródłach energii, która jest rozliczana zgodnie z zasadami określonymi w art. 4;
- osobie w gospodarstwie domowym, na potrzeby którego zostało zakupione paliwo stałe, po cenie i od przedsiębiorcy, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców niektórych paliw stałych w związku z sytuacją na rynku tych paliw;

- gospodarstwom domowym objętym pozytywnie rozpatrzonym wnioskiem o wypłatę dodatku węglowego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o dodatku węglowym;
- gospodarstwom domowym, objętym pozytywnie rozpatrzonym wnioskiem o wypłatę dodatku, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

Tabela 35. Liczba wniosków złożonych o dodatek elektryczny w roku 2022

Dodatek elektryczny	Liczba wniosków	Liczba wniosków pozytywnie rozpatrzonych	Liczba wniosków pozostawionych bez rozpatrzenia i odrzuconych	Kwota świadczeń
W kwocie 1 000,00	6	6	0	6 000,00
W kwocie 1 500,00	3	3	0	4 500,00
Ogółem	9	9	0	10 500,00

Źródło danych: opracowanie własne.

12. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi

W 2022 roku w celu zapewnienia pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej Ośrodek współpracował z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, osobami fizycznymi i prawnymi, a w szczególności z:

- ♦ organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami działającymi w obszarze pomocy społecznej;
- ♦ domami pomocy społecznej;
- ♦ Gminą Spółką Komunalną - informowanie klientów o możliwości ubiegania się o mieszkanie z zasobów gminy, popieranie ich wniosków o przydział lokalu, udzielanie informacji osobom i rodzinom zamieszkującym w lokalach komunalnych;
- ♦ Powiatowym Urzędem Pracy w Pleszewie;
- ♦ jednostkami ochrony zdrowia, a zwłaszcza szpitalami - w celu objęcia osób nieubezpieczonych ubezpieczeniem zdrowotnym, a w razie potrzeby - usługami opiekuńczymi po zakończeniu leczenia;
- ♦ lekarzami, w tym rodzinnymi, pielęgniarkami środowiskowymi, położnymi - wymiana informacji, wspólne wizyty w środowisku, uzyskanie zaświadczeń o stanie zdrowia klientów pomocy społecznej;
- ♦ szkołami - współpraca z pedagogami, zapewnienie posiłku dzieciom i młodzieży;
- ♦ przedszkolami - zapewnienie posiłku dzieciom;
- ♦ sądami, kuratorami, komornikami- wymiana informacji;

- ◆ Policją,
- ◆ Urzędem Miejskim Gminy Dobrzyca;
- ◆ Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie;
- ◆ Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Pleszewie;
- ◆ Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzycy;
- ◆ ZUS, KRUS - celem uzyskania renty, emerytury;
- ◆ placówkami leczenia uzależnień.

13. Działalność Dziennego Domu „Senior-WIGOR” w Sośnicy

W 2022 roku w zajęciach tegoż Domu uczestniczyło 20 osób z terenu Gminy Dobrzyca w wieku 60+, nieaktywnych zawodowo dla których poprawa jakości życia oraz społeczna aktywizacja stanowi ważny element lokalnego funkcjonowania. Zdecydowana większość osób z tej grupy wiekowej to emeryci i renciści. Obecnie w zajęciach uczestniczy 20 osób.

Prowadzenie Domu oferuje seniorom różne rodzaje usług m.in. zabezpieczenie potrzeb prozdrowotnych, kulturalnych, opiekuńczych, aktywizację ruchową, społeczną w środowisku lokalnym. Organizowane są również wspólne spotkania, wyjścia, zajęcia kulinarne, kulturalno-rozrywkowe, sportowe, integracyjne, spotkania z psychologiem z uprawnieniami pielęgniarki, edukacyjne, artystyczne oraz zajęcia muzyczne. Dom jest miejscem gdzie uczestnicy zapominają o swoich smutkach i chorobach oraz wpływających latach i starzeniu się.

Dzienny Dom „Senior-WIGOR” w ramach funkcjonowania w 2022 r. kierował do uczestników następującą ofertę programową:

1. Warsztaty artystyczne: rękodzielnictwo, florystyka, tworzenie ozdób witrażowych, string art., krawiectwo;
2. Zajęcia sportowo-rekreacyjne: gimnastyka ogólnousprawniająca, wycieczki piesze i rowerowe, Nordic Walking, spacer;
3. Wyjazdy i wyjścia integracyjne: wyjazdy poznawcze, wycieczki integracyjne, grille, ogniska;
4. Imprezy okolicznościowe: obchody szczególnych dni w roku, świąt, imienin, urodzin uczestników;
5. Spotkania z kulturą: warsztaty z historii sztuki, historii kultury, regionalizmu;
6. Biblioterapia: czytanie oraz analizowanie poznanych dzieł literatury;
7. Filmoterapia: kontakt uczestników z obrazem i słowem poprzez oglądanie i analizowanie filmów popularnonaukowych, fabularnych oraz edukacyjnych;

8. Muzykoterpia: zajęcia muzyczne z instruktorem, wspólne śpiewanie przy akompaniamencie, śpiewy indywidualne, konkursy, imprezy okolicznościowe;
9. Terapia wspomnieniowa i kognitywna: zajęcia w formie treningów pamięci, wywoływania wspomnień za pomocą zdjęć, muzyki, przedmiotów;
10. Hortiterapia: prace w ogrodzie warzywnym, uprawa warzyw i owoców, kwiatów;
11. Spotkania z psychologiem z uprawnieniami pielęgniarzki: terapia wspólna oraz indywidualna;
12. Warsztaty estetyczno-pielęgnacyjne: zajęcia z dbałości o zdrowie, samopoczucie oraz estetyczny wygląd;
13. Warsztaty kulinarne: spożywanie przy wspólnym stole posiłków przygotowanych własnoręcznie lub przez catering. Przygotowywanie wypieków okolicznościowych, zapraw warzywnych i owocowych;
14. Warsztaty informatyczne: zajęcia z obsługi komputera, smartfona;
15. Dowozy i odwozy: codzienne przywozy uczestników do Dziennego Domu oraz odwozy do miejsca zamieszkania;

14. Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy wypłacał jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł na osobę, dla osób które przekroczyły granicę po 24 lutego 2022 r.

Tabela. 36 Liczba osób korzystających z jednorazowego świadczenia pieniężnego w roku 2022

Wyszczególnienie	Liczba osób	Kwota wypłat
Jednorazowe świadczenie pieniężne	113	33 900,00

Źródło danych: opracowanie własne.

Ośrodek w 2022 roku finansował jeden gorący posiłek dla dzieci i młodzieży z Ukrainy w szkołach, przedszkolach przez okres 60 dni od dnia uczęszczania do szkoły, przedszkola.

Tabela. 37 Liczba dzieci z Ukrainy korzystających z dożywiania w szkole, przedszkolu w roku 2022

Wyszczególnienie	Liczba dzieci	Kwota
Posiłek w szkole	23	1 391,91

Źródło danych: opracowanie własne

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych obywatelom Ukrainy przyznawane były świadczenia rodzinne na dzieci, jeżeli spełniały przesłanki powyższych ustaw.

Tabela. 38 Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy w roku 2022

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Kwota
Świadczenia rodzinne – zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	8	12	8 101,00

Źródło danych: opracowanie własne

15. Inne działania Ośrodka

- pozyskiwał od osób prywatnych sprzęt domowy, odzież, który na bieżąco był przekazywany rodzinom korzystającym z pomocy społecznej;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2022 roku realizował Kartę Dużej Rodziny zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 roku.

Główne cele ustanowienia KARTY to:

- promowanie modelu rodziny wielodzietnej,
- promowanie pozytywnego wizerunku rodziny wielodzietnej,
- umacnianie oraz wspieranie rodziny wielodzietnej,
- zwiększenie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych.

Wykaz uprawnień wynikających z KDR i instytucji je przyznających jest umieszczany na stronie internetowej <https://empatia.mpips.gov.pl/kdr>. W roku 2022 r. wydano 176 kart dla osób z 101 rodzin. Kartę Dużej Rodziny może uzyskać każdy członek rodziny, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek. Kartę mogą dostać także rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie. Żeby otrzymać Kartę Dużej Rodziny, rodzice nie mogą być pozbawieni - w stosunku do co najmniej trojga dzieci - władzy rodzicielskiej ani ograniczeni we władzy rodzicielskiej przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Kartę można uzyskać na okres:

rodzice - na całe życie, dzieci - do ukończenia 18 lat, dzieci, które dalej uczą się w szkole lub studiują - do ukończenia nauki, maksymalnie do ukończenia 25 lat, dzieci niepełnosprawne - na czas obowiązywania orzeczenia.

- W 2022 roku tut. Ośrodek realizował Program „Wielkopolska Karta Rodziny”

Dnia 29 listopada 2017 roku Burmistrz Gminy Dobrzyca podpisał porozumienie partnerskie z Województwem Wielkopolskim reprezentowanym przez Wojciecha Zarzyckiego. Strony podjęły współdziałanie którego celem jest realizacja Programu Wielkopolska Karta Rodziny zgodnie z uchwałą numer X/189/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 15 lipca 2019 roku.

Celem Programu jest promowanie modelu wielodzietnych rodzin, wspieranie wielodzietnych rodzin, zwiększanie rozwojowych i życiowych szans dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych, zachęcanie rodziców do wspólnego spędzania czasu i budowanie przychylnego rodzinom wielodzietnym klimatu lokalnego.

Szczegółowe informacje o programie umieszczone są na stronie internetowej <http://rops.poznan.pl/wielkopolska-karta-rodziny/>.

Zarządzeniem Nr SG.0050.53.2017 z dnia 28 grudnia 2017 r. Burmistrz Gminy Dobrzyca Upoważnił - Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzycy do prowadzenia postępowania w sprawach realizacji Programu „Wielkopolska Karta Rodziny” oraz na wniosek Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzycy upoważnił pracowników do prowadzenia postępowania w sprawach „Wielkopolska Karta Rodziny”. W 2022 roku wydane zostały 57 karty dla 23 rodzin z gminy Dobrzyca.

- Od 2021 r. realizowany jest "Pilotażowy Projekt "Wielkopolski System Opieki Seniora" finansowany jest ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego w latach 2021-2022" przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu w partnerstwie z gminami województwa wielkopolskiego między innymi z **Gminą Dobrzyca**. W Imieniu partnera projektu działa **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Dobrzycy**, który to odpowiedzialny jest za realizację następujących zadań określonych w Projekcie:
 - a) rekrutacja Uczestników projektu
 - b) przetwarzanie danych osobowych Uczestników projektu zgodnie z postanowieniami Umowy oraz obowiązującymi przepisami prawa,
 - c) współpraca z Liderem projektu i Wykonawcą,
 - d) monitoring działań i współpraca z Uczestnikiem projektu.

Głównym celem projektu jest wsparcie gmin województwa wielkopolskiego w rozwijaniu nowych form pomocy w oparciu o nowoczesne technologie.

Celami szczegółowymi projektu są:

- wsparcie gmin województwa wielkopolskiego w realizacji zadań związanych z rozwijaniem nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
- utrzymanie osób starszych w naturalnym środowisku zamieszkania poprzez wprowadzenie zdalnych usług (deinstytucjonalizacja),
- wykorzystanie usługi teleopieki jako formy profilaktyki w celu utrzymania samodzielności seniora,
- wykorzystanie usługi teleopieki w celu wzmocnienia samodzielności osoby starszej w naturalnym środowisku oraz wsparcie dla opiekunów nieformalnych,
- promocja nowych form pomocy z wykorzystaniem nowoczesnych technologii,
- zmiana podejścia do opieki nad osobami starszymi, samotnie zamieszkującymi,
- zwiększenie bezpieczeństwa osób starszych samotnie zamieszkujących,
- podnoszenie jakości życia osób starszych poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielnymi i aktywnymi,
- promocja partycypacji społecznej i obywatelskiej oraz pobudzenie aktywności i wolontariatu społeczności lokalnej na rzecz osób starszych w gminach realizujących projekt pilotażowy,
- wypracowanie modelu wsparcia rodzin osób starszych, samotnie zamieszkujących z wykorzystaniem nowych technologii i aktywności obywatelskiej.

Realizacja projektu polega na świadczeniu na rzecz osób zamieszkujących w gminie Dobrzyca usługi teleopieki polegającej na prowadzeniu całodobowego telecentrum obsługiwanego przez ratowników medycznych i monitorowaniu tych osób za pomocą opasek do teleopieki. W ramach projektu usługą teleopieki objętych zostało 10 osób samotnych po 60 roku życia zamieszkujących w gminie Dobrzyca przez okres 12 miesięcy.

16. Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Przedstawienie potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest ustawowym obowiązkiem kierownika ośrodka pomocy społecznej, wynikającym z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej.

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest ocena, prowadzona na bieżąco przez Ośrodek, który gromadzi dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców korzystających z pomocy, a także analizy zasobów gminy w sferze socjalnej (kadrowych i instytucjonalnych).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy, w celu umożliwienia poprawy sytuacji osób i rodzin, które znalazły się w systemie pomocy społecznej, podejmuje szereg działań mających

na celu usamodzielnienie osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem. Działania podejmowane we współpracy z podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej mają na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, zapobieganie ubóstwu, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Należy zapewnić finansowanie świadczeń pomocy społecznej z zakresu zadań własnych o charakterze obowiązkowym dotyczących: zapewniania posiłku, wypłacania zasiłków stałych, okresowych, celowych, organizowania usług opiekuńczych, sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym.

Stopniowo zwiększa się w strukturze demograficznej udział osób starszych, co wymaga zintensyfikowania działań w zakresie pomocy i wsparcia dla tej kategorii wiekowej. Starzejące się społeczeństwo, a co za tym idzie wzrastająca liczba osób z niepełnosprawnościami, często też opiekuńcza niewydolność rodzin wobec dorosłych osób niesamodzielnych, wymaga wysokich nakładów finansowych na zapewnienie im opieki całodobowego lub dziennego wsparcia. Zwiększa się liczba osób korzystających z usług opiekuńczych oraz wydatków związanych z realizacją tego zadania przez gminę. Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania są nadal tańszą formą wsparcia osób wymagających opieki aniżeli usługi świadczone w domach pomocy społecznej. W celu umożliwienia osobom wymagającym opieki pozostania jak najdłużej w miejscu zamieszkania, nadal należy rozwijać usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, podnosić ich jakość i jak najbardziej dopasowywać do potrzeb odbiorców. Także odpłatność ponoszona przez gminę za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej stale wzrasta, co bardzo obciąża budżet gminy. Opłacenie pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej jest droższą formą wsparcia niż realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Zauważalny jest także wzrost liczby rodzin, których członkowie długotrwale chorują lub są osobami z niepełnosprawnościami.

Niezbędna jest stała ewaluacja pracy kadry pomocy społecznej oraz profesjonalne i specjalistyczne szkolenia.

Pojawia się też konieczność stworzenia systemu bezpieczeństwa dla pracowników socjalnych mających kontakt z trudnym klientem i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa przy wykonywaniu indywidualnych zadań przez pracowników. Ciągłe wzrasta liczba przypadków agresji słownej oraz aktów przemocy fizycznej wobec pracowników socjalnych. Coraz częściej media nagłaśniają nadużycia klientów pomocy społecznej i poszczególne akty przemocy werbalnej i pozawerbalnej wobec pracowników ośrodka pomocy.

Nowe zadania i zmieniające się regulacje prawne są dla wszystkich pracowników dużym wyzwaniem. Ciągła nowelizacja ustaw nie stanowi stabilnej podstawy prawnej, utrudniając

jednocześnie należyte wykonywanie zadań. Zbyt niskie koszty obsługi nowych zadań powodują obciążenie dotychczasowych pracowników. Istnieje potrzeba zatrudniania dodatkowych pracowników.

Podejmując działania w zakresie polityki społecznej na rzecz mieszkańców gminy Dobrzyca należy zwrócić uwagę na:

- konieczność doskonalenia systemów na rzecz osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej lub całkowitej pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych;
- zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i zapewnienie środków finansowych na ich realizację;
- wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenia metod pracy z rodziną na rzecz pozostawienia w niej dziecka;
- kontynuowanie różnych form pomocy środowiskowej na rzecz rodzin, w celu korekty deficytów i prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich;
- konieczność doskonalenia systemu placówek wsparcia dziennego, Dziennego Domu „Senior-WIGOR” w Sośnicy;
- wspieranie rodziny w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży;
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez odbudowywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych;
- poszerzenie działań wspierających i oferty dla osób bezdomnych przebywających na naszym terenie;
- poszerzenie działań wspierających i oferty dla osób w wieku sędziwym – zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior-WIGOR”;
- konsekwentną rozbudowę oferty wyspecjalistycznego indywidualnego wsparcia dla mieszkańców gminy Dobrzyca poprzez rozwijanie realizowanych usług asystenckich przez asystentów rodziny, w tym przy uwzględnieniu zadań wynikających z ustawy „Za życiem”;
- dalsze inwestowanie w rozwój infrastruktury informatycznej

Spis Tabel

Tabela 1. Plan szkoleń pracowników GOPS i jego wykonanie	10
Tabela 2. Plan i wykonanie ze względu na źródła finansowania w roku 2022	11
Tabela 3. Plan i wykonanie w poszczególnych działach w roku 2022	11
Tabela 4. Plan wydatków i wykonanie w poszczególnych działach, rozdziałach w roku 2022.....	12
Tabela 5. Wykonanie w odniesieniu do realizowanych zadań ustawowych w roku 2022.....	13
Tabela 6. Plan dochodów i wykonanie w roku 2022	14
Tabela 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wg przyznanej pomocy w roku 2022	16
Tabela 8. Typy rodzin objęte pomocą społeczną w roku 2022	17
Tabela 9. Powody przyznania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w roku 2022	18
Tabela 10. Decyzje administracyjne, informacje wydane przez Ośrodek w roku 2022.....	20
Tabela 11. Liczba wydanych decyzji w sprawach świadczeń wychowawczych w roku 2022	21
Tabela 12. Liczba świadczeń i kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych w roku 2022	21
Tabela 13. Wydatki w poszczególnych rodzajach świadczeń rodzinnych w roku 2022.....	24
Tabela 14. Wydatki w poszczególnych rodzajach składek w roku 2022	25
Tabela 15. Liczba osób otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego według jej statusu w rodzinie w roku 2022	26
Tabela 16. Liczba osób otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego według wysokości świadczenia w roku 2022	27
Tabela 17. Liczba osób otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego według wysokości zasądzonych alimentów w roku 2022	27
Tabela 18. Liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego według liczby osób uprawnionych w rodzinie w roku 2022	28
Tabela 19. Wydatki i liczba świadczeń z funduszu alimentacyjnego w roku 2022	28
Tabela 20. Liczba i struktura działań podejmowanych przez Ośrodek wobec dłużników alimentacyjnych w roku 2022	29
Tabela 21. Zasiłki dla opiekunów, składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe oraz zdrowotne i liczba wypłaconych zasiłków w roku 2022.....	30
Tabela 22. Zasiłki stałe przyznane w roku 2022.....	33
Tabela 23. Składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających zasiłek stały w roku 2022	33
Tabela 24. Zasiłki okresowe przyznane w roku 2022	34
Tabela 25. Zasiłki celowe i w naturze przyznane w roku 2022	34
Tabela 26. Liczba osób, świadczeń i koszt gminy za pobyt w domach pomocy społecznej w roku 2022	37
Tabela 27. Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” w roku 2022	39
Tabela 28. Pomoc w formie posiłku niewymagająca przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w roku 2022	40
Tabela 29. Liczba i wartość dodatków mieszkaniowych w podziale na zasoby mieszkaniowe w roku 2022	42
Tabela 30. Liczba i wartość dodatków energetycznych w roku 2022.....	43
Tabela 31. Liczba godzin i koszt realizacji usług opiekuńczych w roku 2022	45
Tabela 32. Kierunki i realizowane działania w ramach pracy socjalnej w roku 2022	47
Tabela 33. Liczba wniosków złożonych o dodatek węglowy w roku 2022	52

Tabela 34. Liczba wniosków złożonych o dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła w roku 2022.....	54
Tabela 35. Liczba wniosków złożonych o dodatek elektryczny w roku 2022.....	56
Tabela 36. Liczba osób korzystających z jednorazowego świadczenia pieniężnego w roku 2022.....	58
Tabela 37. Liczba dzieci z Ukrainy korzystających z dożywiania w szkole, przedszkolu w roku 2022	58
Tabela 38. Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy w roku 2022	59

Spis Wykresów

Wykres 1. Wielkość wydatków w rozbiciu na zadania w roku 2022.....	14
Wykres 2. Wskaźnik interwencji socjalnej Ośrodka w roku 2022.....	16
Wykres 3. Procentowa liczebność gospodarstw domowych rodzin objętych pomocą społeczną w roku 2022.....	17
Wykres 4. Rodzaje świadczeń rodzinnych realizowanych w roku 2022	22
Wykres 5. Struktura wydatków na świadczenia rodzinne w roku 2022.....	24
Wykres 6. Struktura wydatków na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne w roku 2022	25
Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w roku 2022	31
Wykres 8. Procentowa liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w roku 2022.....	31
Wykres 9. Dynamika miesięcznej liczby rodzin objętych dodatkami mieszkaniowymi w roku 2022	41

Dyrektor
 Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
 w Dobrzycy
mgr Anna Marciniak

